

Conflictes Públics i àmbits d'actuació: Xarxes, política i conflictes

El cas de les Eleccions al Parlament de Catalunya 2021

Ismael Peña-López
@ictlogist

Postgrau de Resolució de Conflictes Públics i Mediació Comunitària
Barcelona, 18 de març de 2022

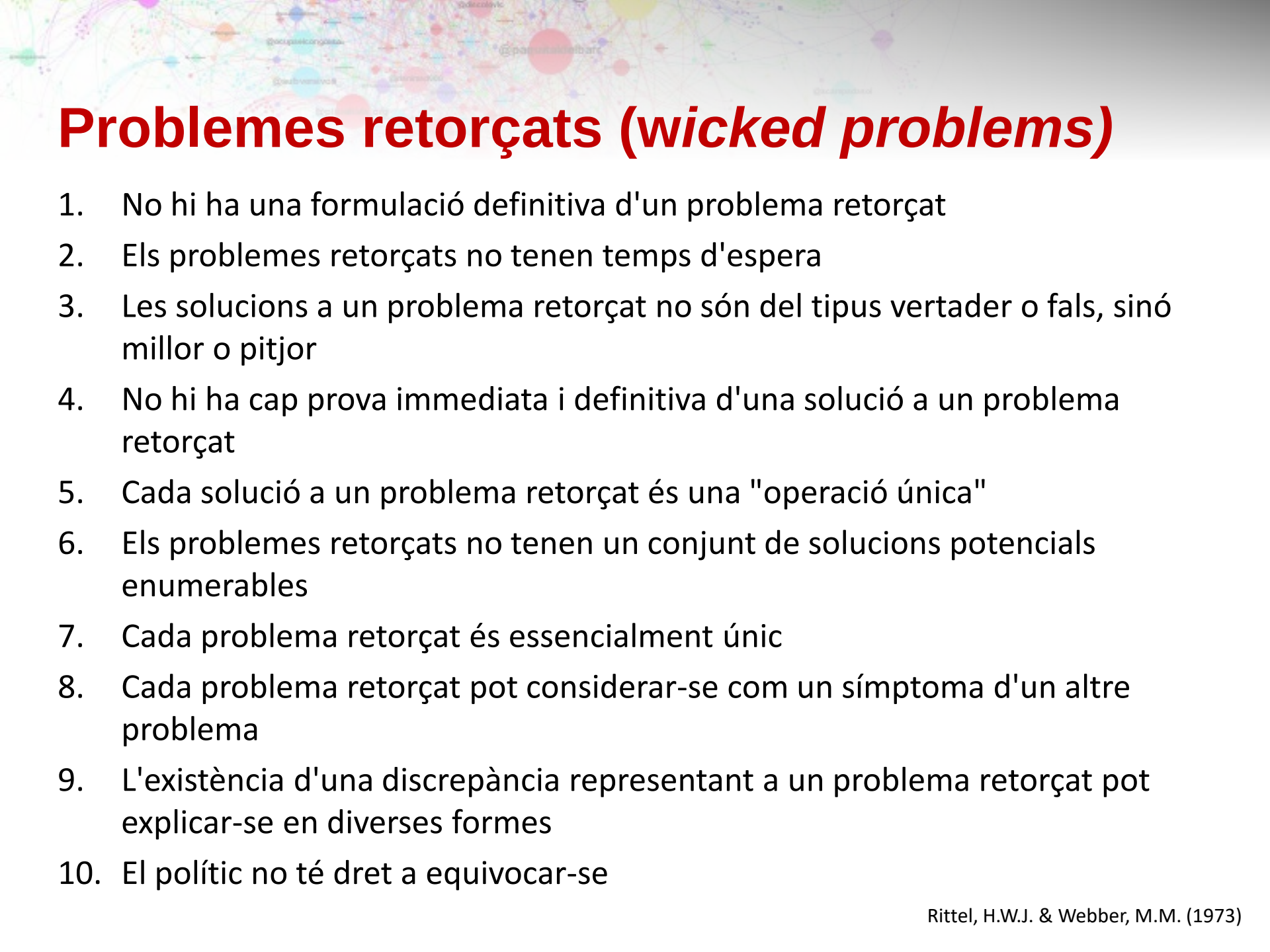
Índex

- **Problemes retorçats o complexos**
 - Les Eleccions al Parlament de Catalunya 2021 com a problema complex?
- **L'estratègia**
 - De fons
 - De forma
 - Els actors
 - Els escenaris
 - Els instruments
- **Institucions com a plataforma, governança pública com ecosistema**

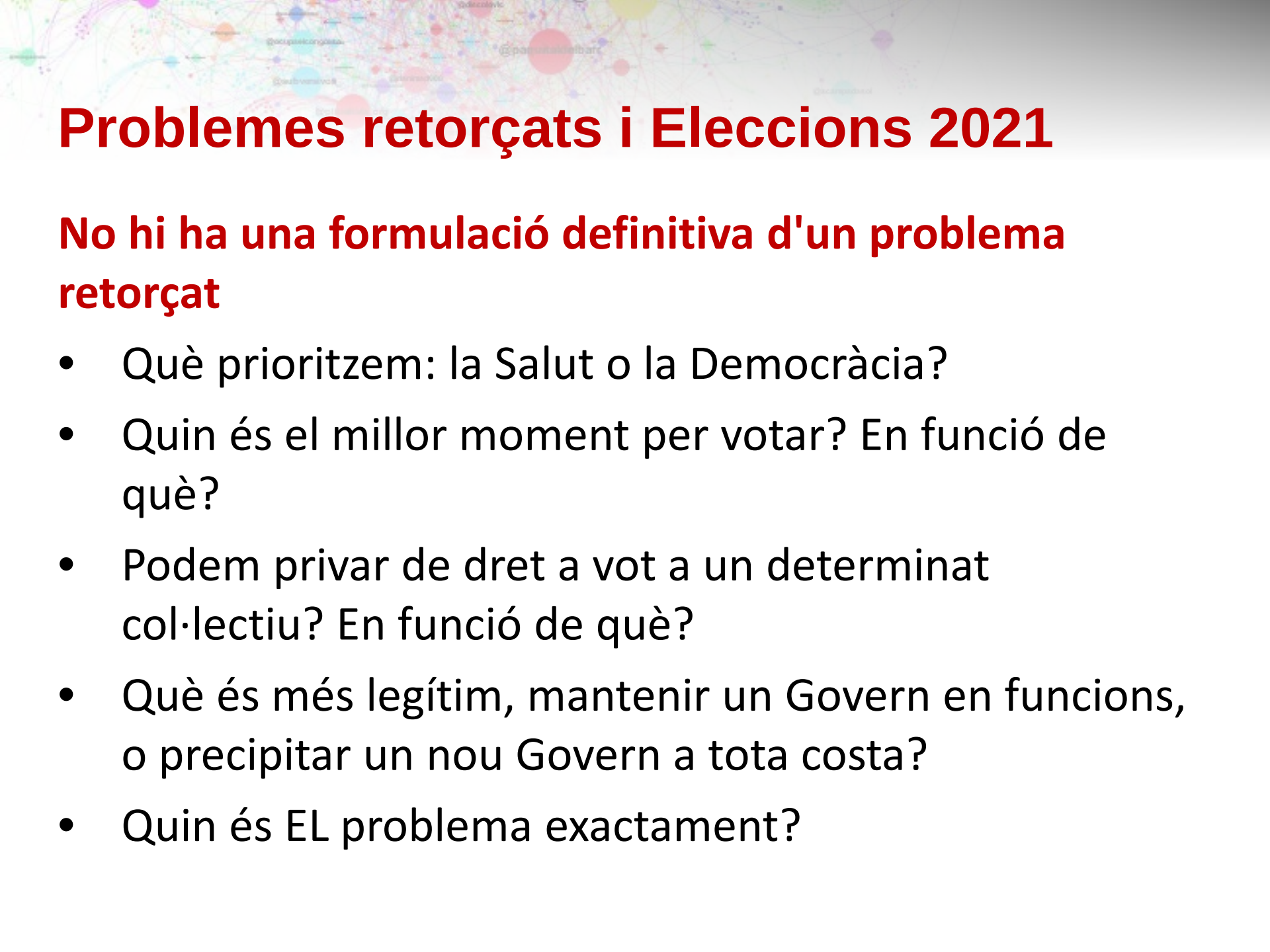
Part I

Problemes complexos

Problemes retorçats (*wicked problems*)

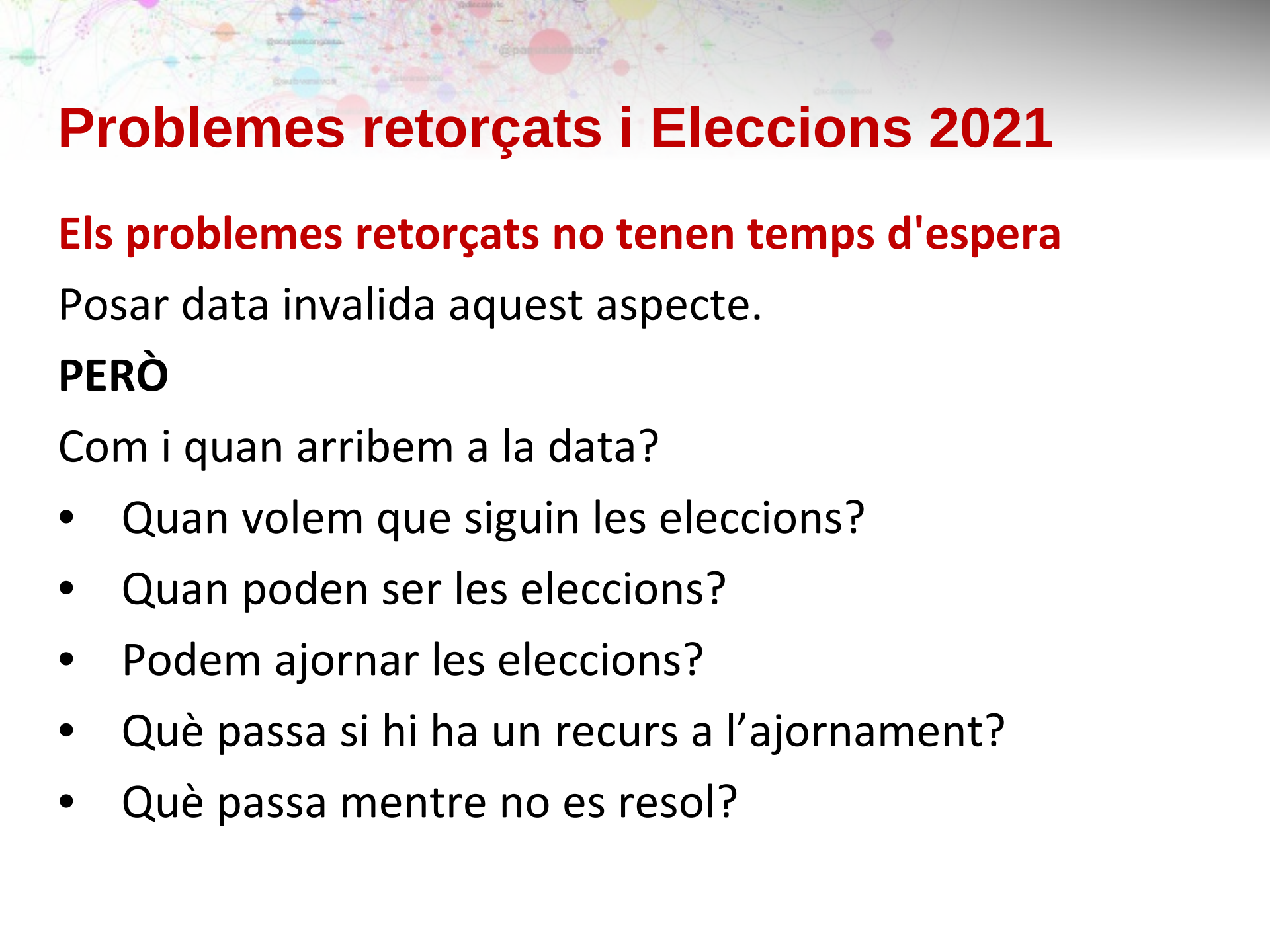
1. No hi ha una formulació definitiva d'un problema retorçat
2. Els problemes retorçats no tenen temps d'espera
3. Les solucions a un problema retorçat no són del tipus vertader o fals, sinó millor o pitjor
4. No hi ha cap prova immediata i definitiva d'una solució a un problema retorçat
5. Cada solució a un problema retorçat és una "operació única"
6. Els problemes retorçats no tenen un conjunt de solucions potencials enumerables
7. Cada problema retorçat és essencialment únic
8. Cada problema retorçat pot considerar-se com un símptoma d'un altre problema
9. L'existència d'una discrepància representant a un problema retorçat pot explicar-se en diverses formes
10. El polític no té dret a equivocar-se

Problemes retorçats i Eleccions 2021

No hi ha una formulació definitiva d'un problema retorçat

- Què prioritzem: la Salut o la Democràcia?
- Quin és el millor moment per votar? En funció de què?
- Podem privar de dret a vot a un determinat col·lectiu? En funció de què?
- Què és més legítim, mantenir un Govern en funcions, o precipitar un nou Govern a tota costa?
- Quin és EL problema exactament?

Problemes retorçats i Eleccions 2021

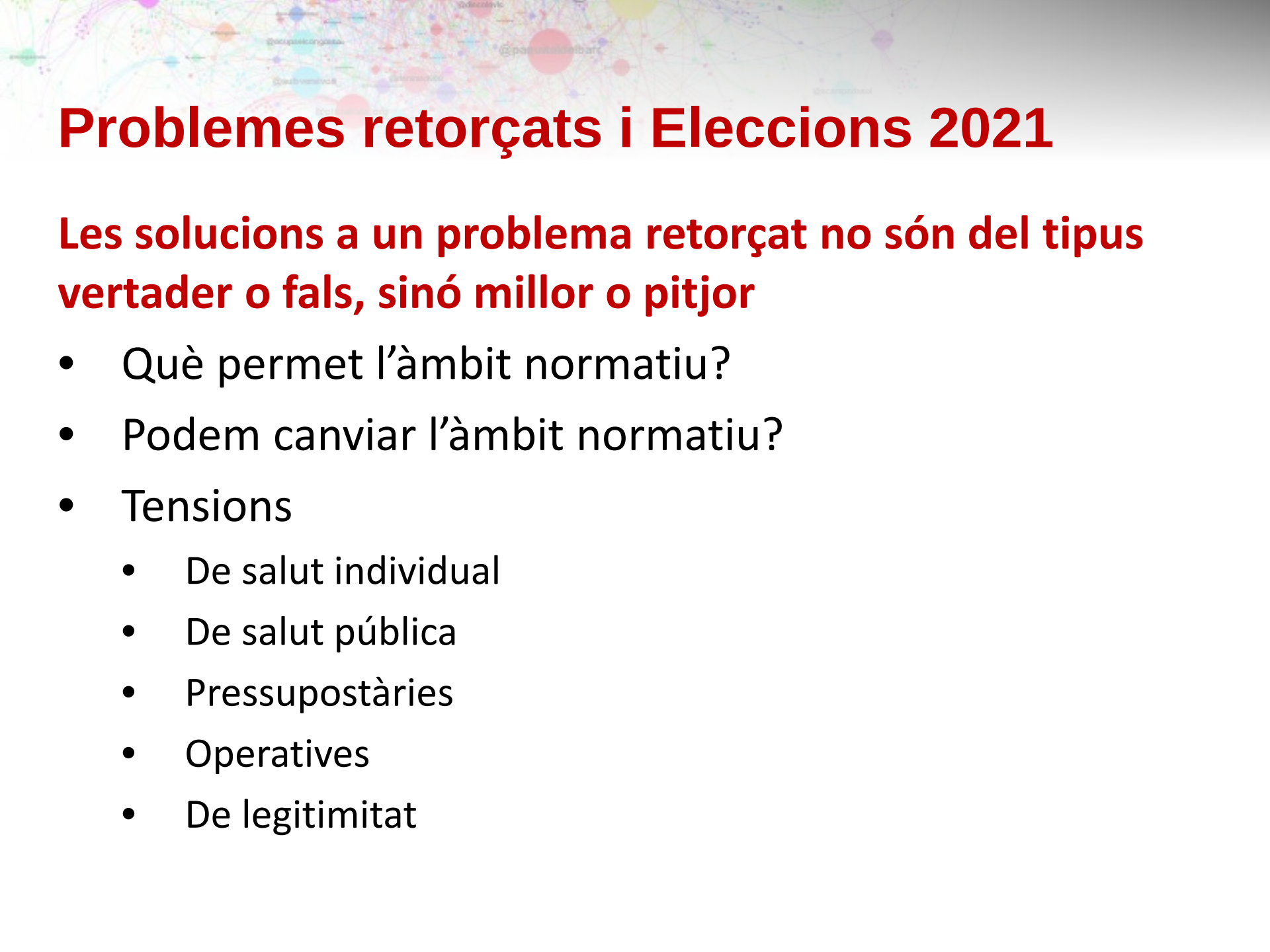
Els problemes retorçats no tenen temps d'espera

Posar data invalida aquest aspecte.

PERÒ

Com i quan arribem a la data?

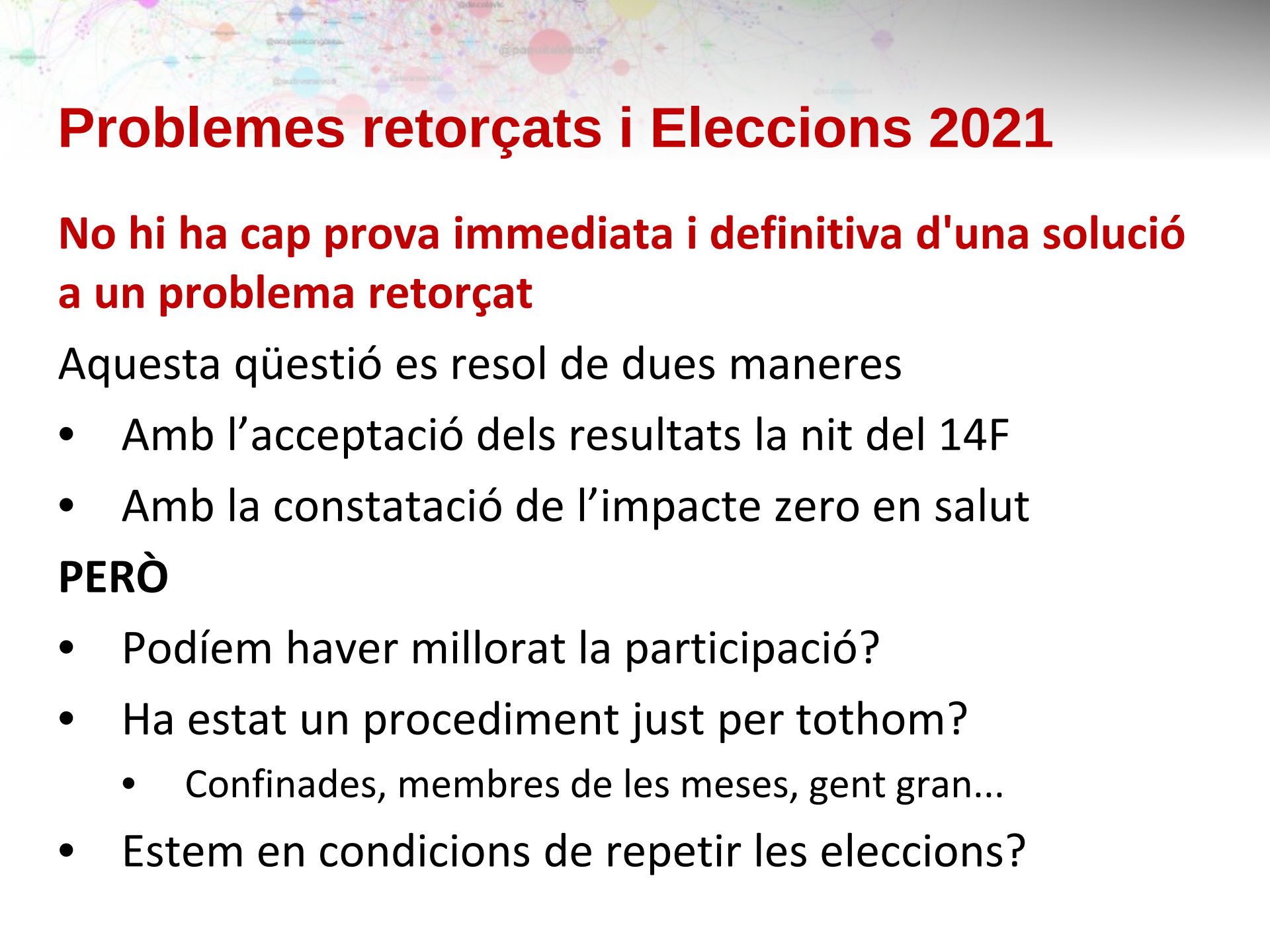
- Quan volem que siguin les eleccions?
- Quan poden ser les eleccions?
- Podem ajornar les eleccions?
- Què passa si hi ha un recurs a l'ajornament?
- Què passa mentre no es resol?

Problemes retorçats i Eleccions 2021

Les solucions a un problema retorçat no són del tipus vertader o fals, sinó millor o pitjor

- Què permet l'àmbit normatiu?
- Podem canviar l'àmbit normatiu?
- Tensions
 - De salut individual
 - De salut pública
 - Pressupostàries
 - Operatives
 - De legitimitat

Problemes retorçats i Eleccions 2021

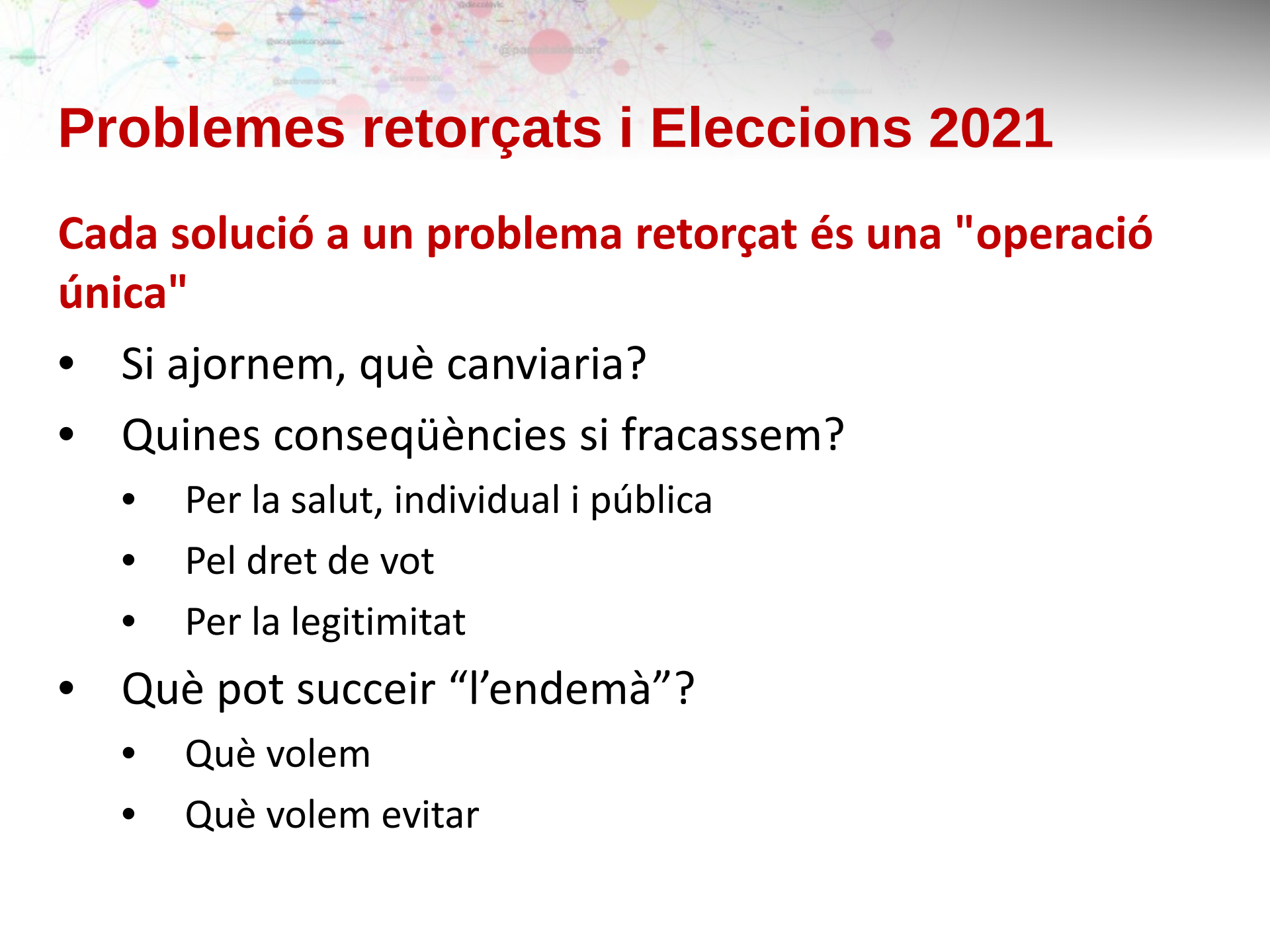
No hi ha cap prova immediata i definitiva d'una solució a un problema retorçat

Aquesta qüestió es resol de dues maneres

- Amb l'acceptació dels resultats la nit del 14F
- Amb la constatació de l'impacte zero en salut

PERÒ

- Podíem haver millorat la participació?
- Ha estat un procediment just per tothom?
 - Confinades, membres de les meses, gent gran...
- Estem en condicions de repetir les eleccions?

Problemes retorçats i Eleccions 2021

Cada solució a un problema retorçat és una "operació única"

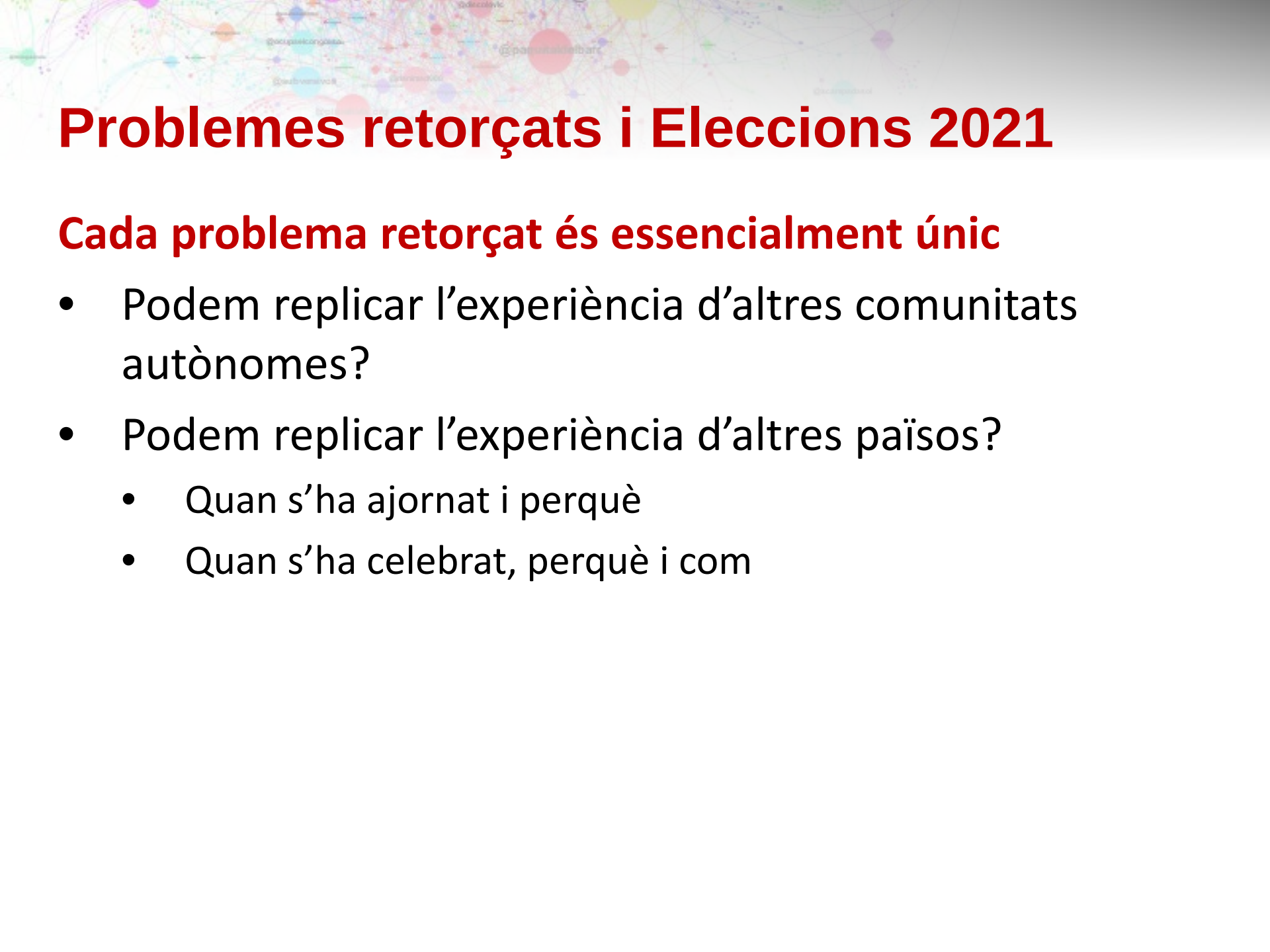
- Si ajornem, què canviaria?
- Quines conseqüències si fracàssem?
 - Per la salut, individual i pública
 - Pel dret de vot
 - Per la legitimitat
- Què pot succeir “l’endemà”?
 - Què volem
 - Què volem evitar

Problemes retorçats i Eleccions 2021

Els problemes retorçats no tenen un conjunt de solucions potencials enumerables

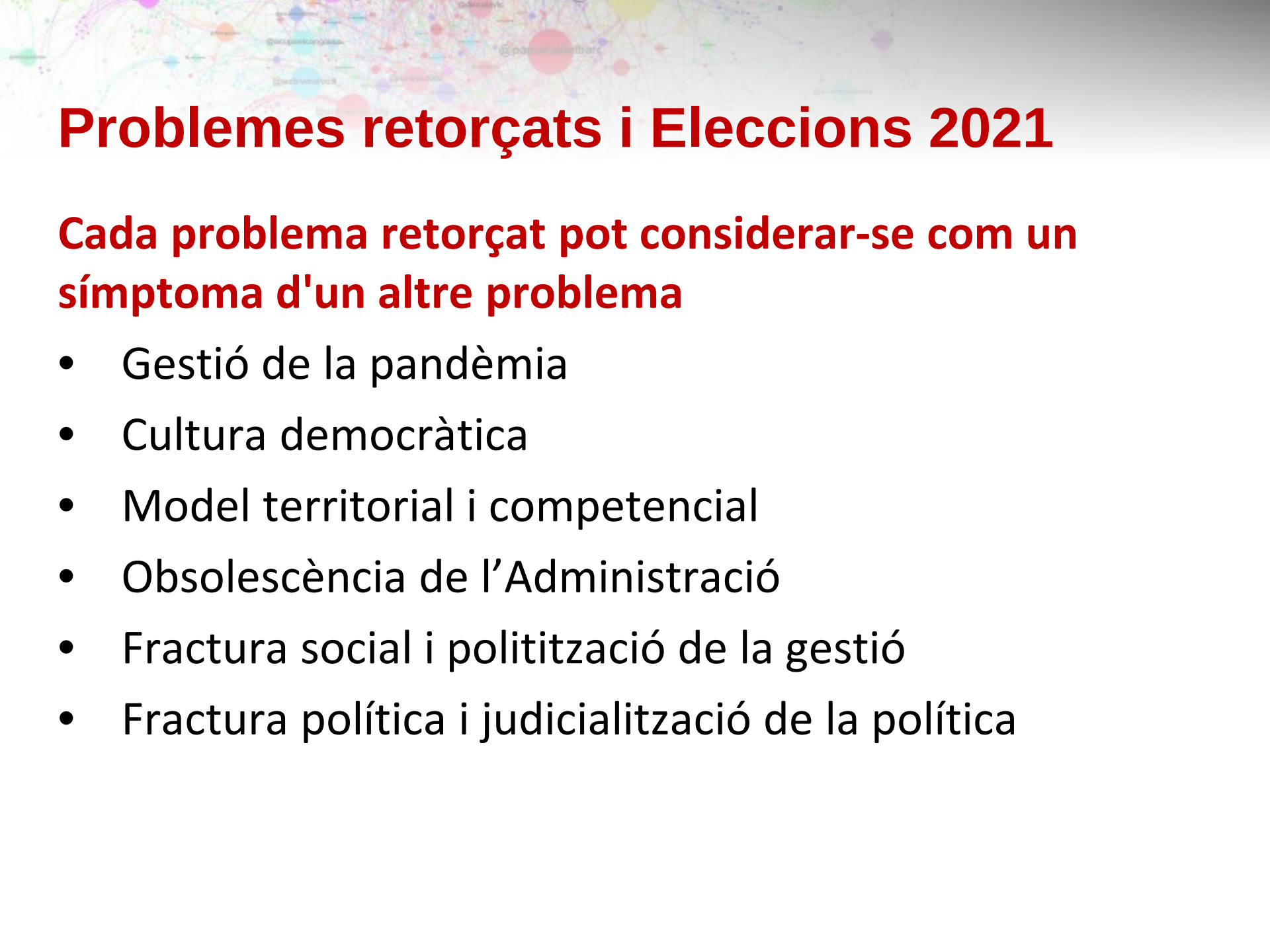
- Factors
 - De salut individual
 - De salut pública
 - Pressupostàries
 - Operatives
 - De legitimitat
- Actors i actitud

Problemes retorçats i Eleccions 2021

Cada problema retorçat és essencialment únic

- Podem replicar l'experiència d'altres comunitats autònomes?
- Podem replicar l'experiència d'altres països?
 - Quan s'ha ajornat i perquè
 - Quan s'ha celebrat, perquè i com

Problemes retorçats i Eleccions 2021

Cada problema retorçat pot considerar-se com un símptoma d'un altre problema

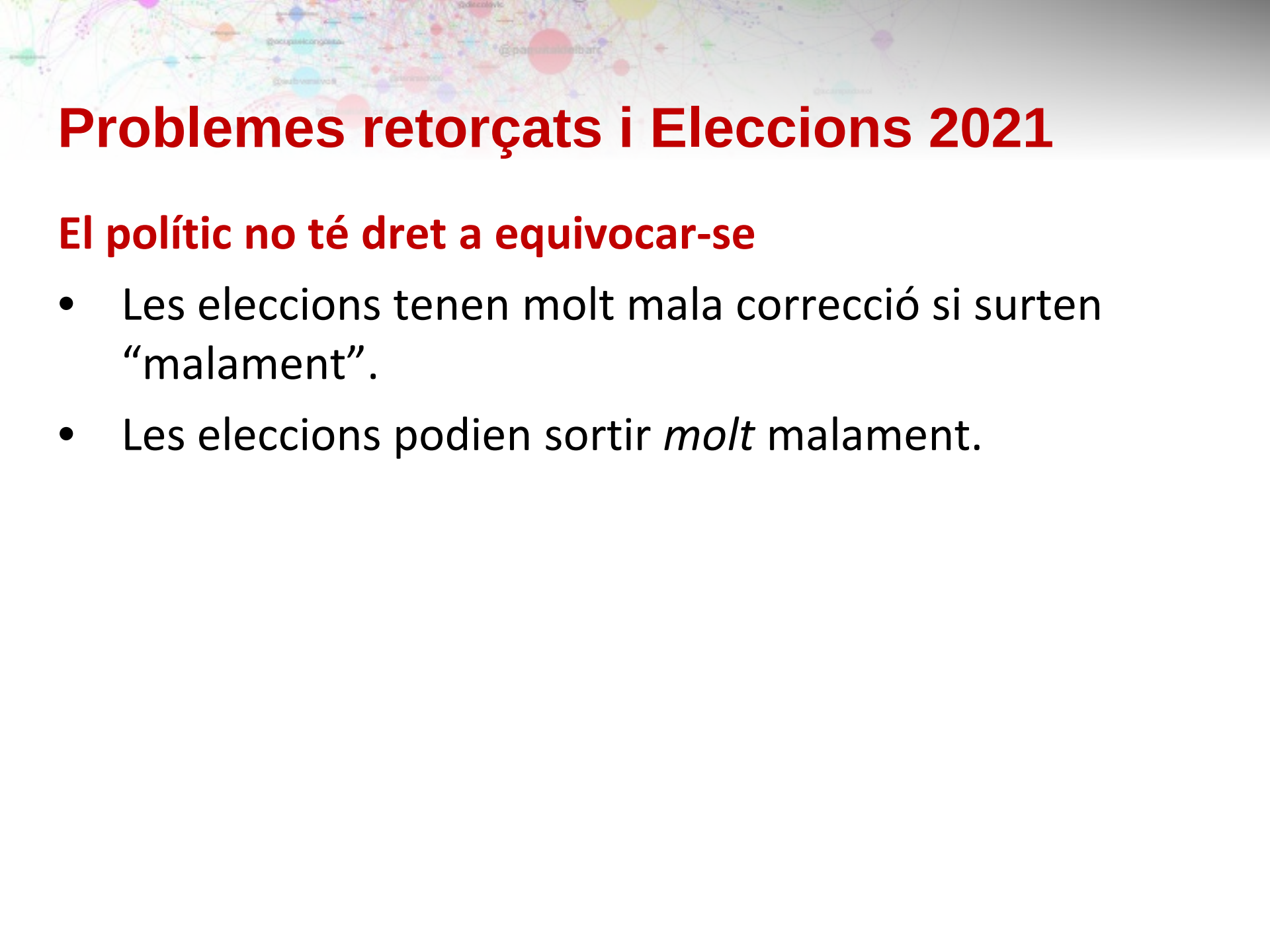
- Gestió de la pandèmia
- Cultura democràtica
- Model territorial i competencial
- Obsolescència de l'Administració
- Fractura social i politització de la gestió
- Fractura política i judicialització de la política

Problemes retorçats i Eleccions 2021

L'existència d'una discrepància representant a un problema retorçat pot explicar-se en diverses formes

- LOREG i juntes electorals
- Llei electoral catalana
- Llei de vot electrònic
- TSCJ i ajornament electoral
- Avaluació de l'estat de la pandèmia

Problemes retorçats i Eleccions 2021

El polític no té dret a equivocar-se

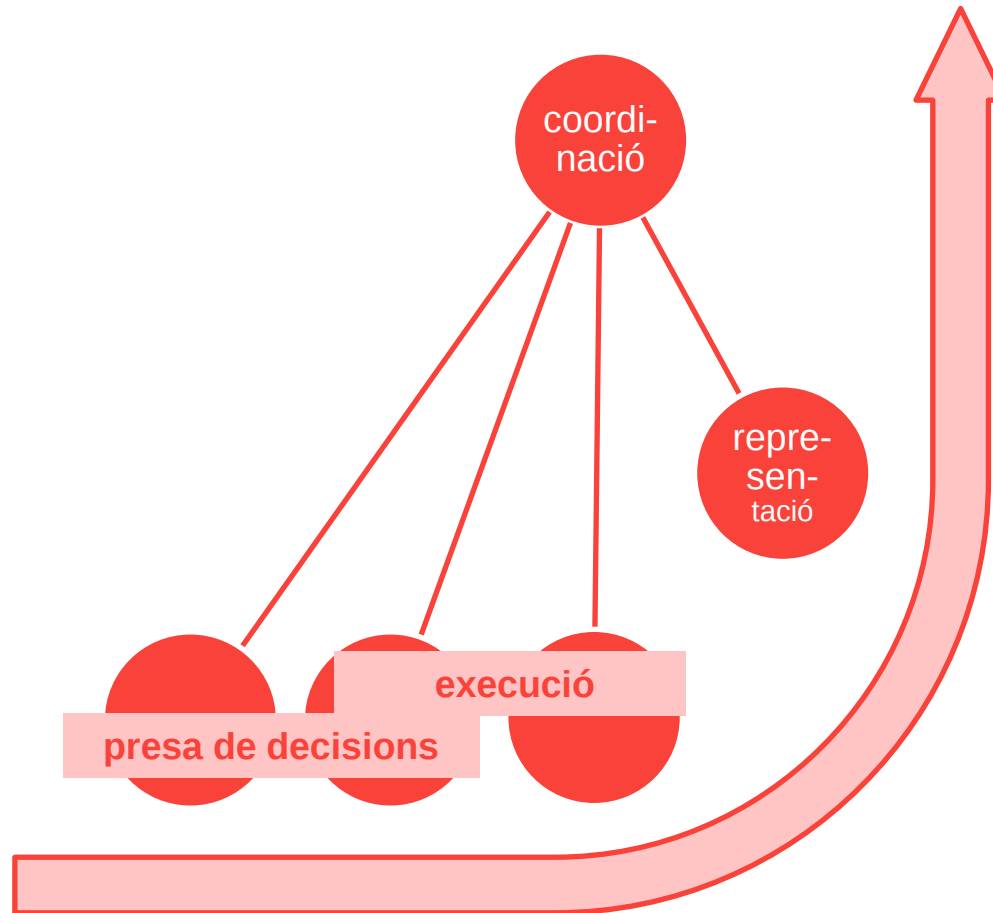
- Les eleccions tenen molt mala correcció si surten “malament”.
- Les eleccions podien sortir *molt* malament.

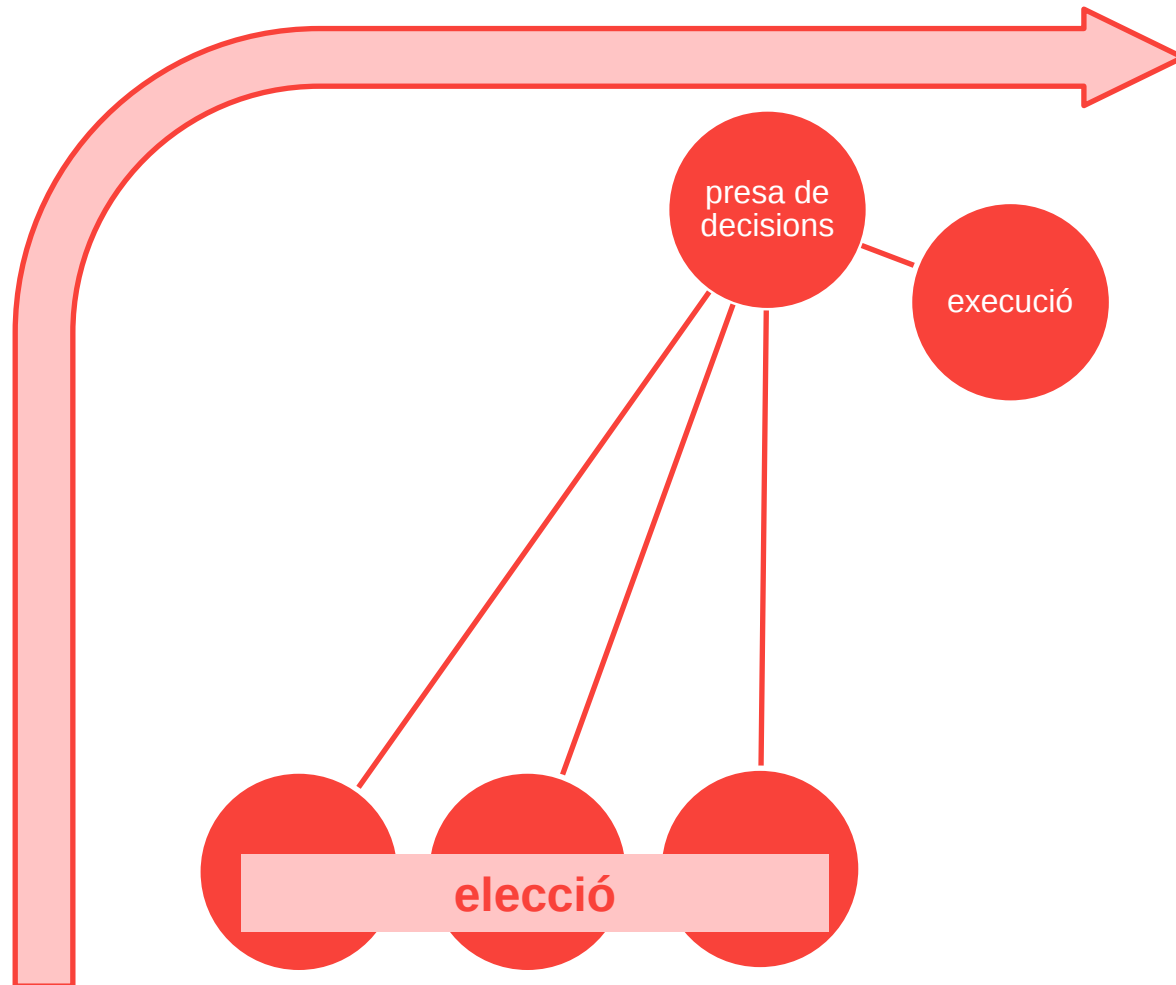
Part II

Institucions com a plataforma, governança pública com ecosistema

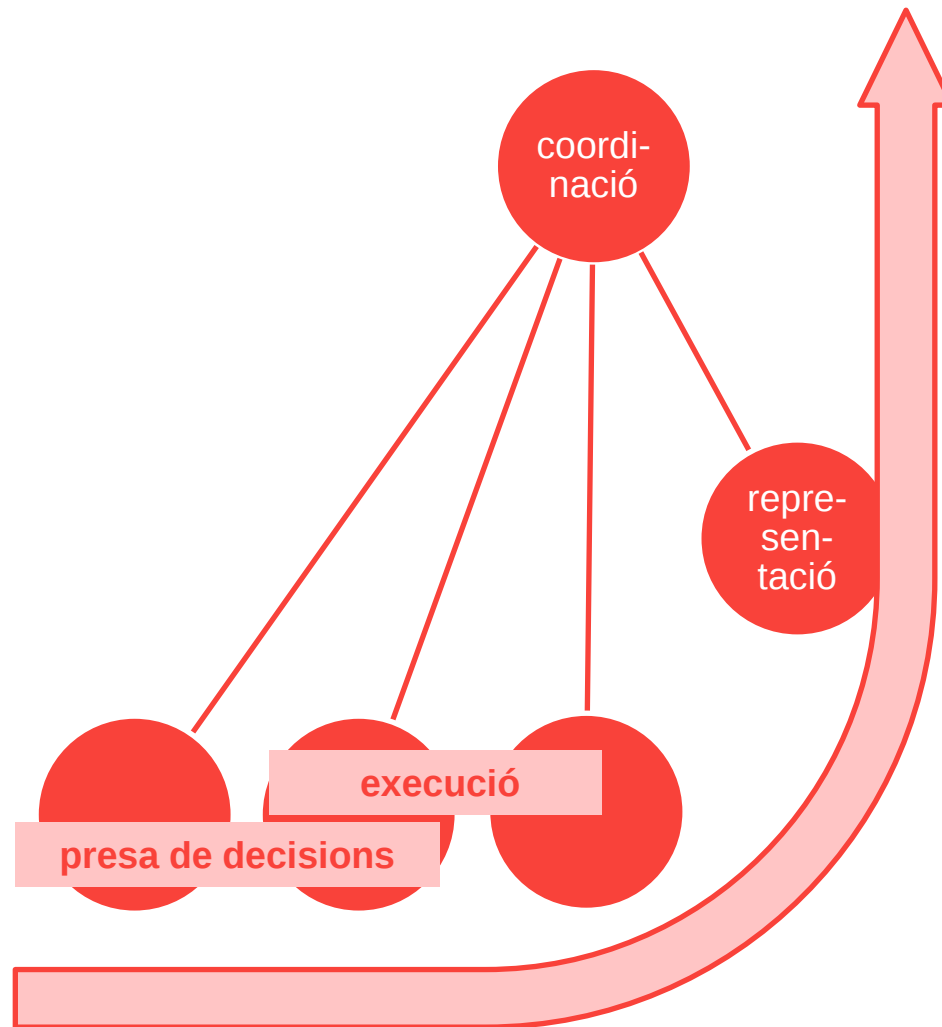
L'organització tradicional assembleària

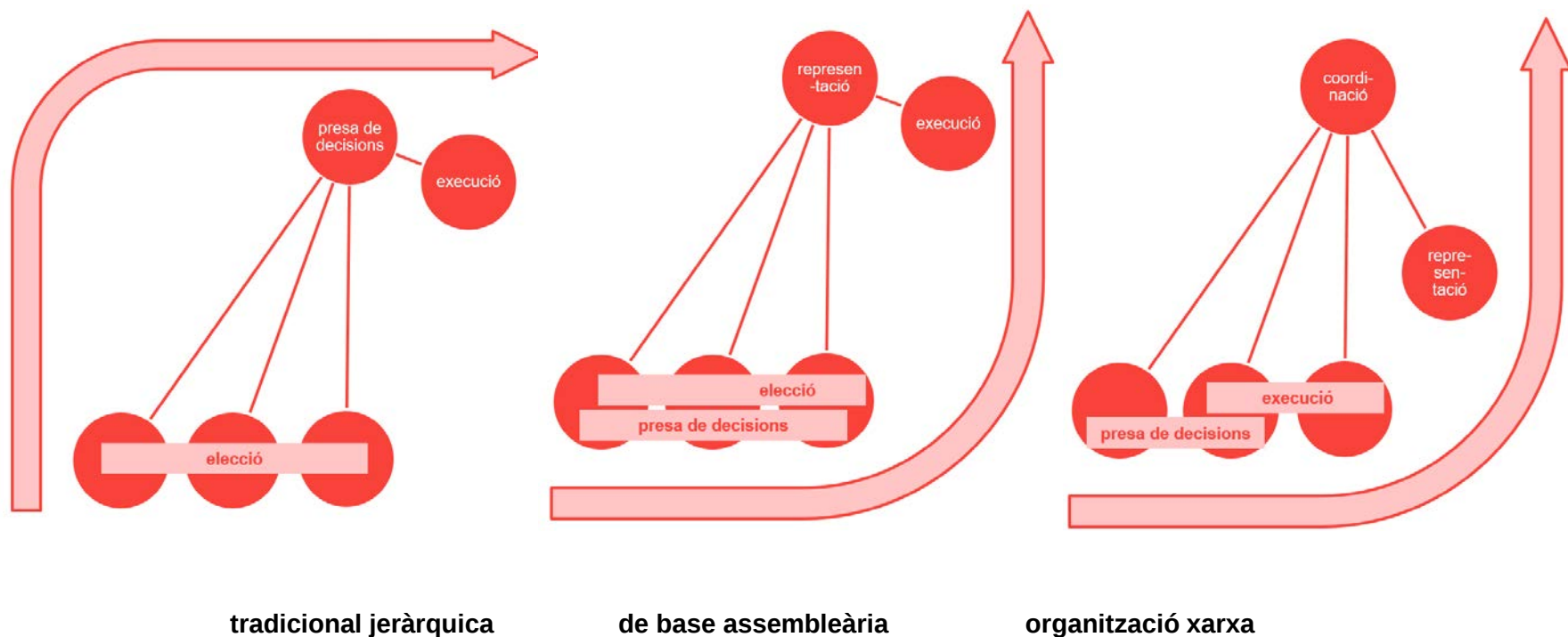
L'organització tradicional jeràrquica

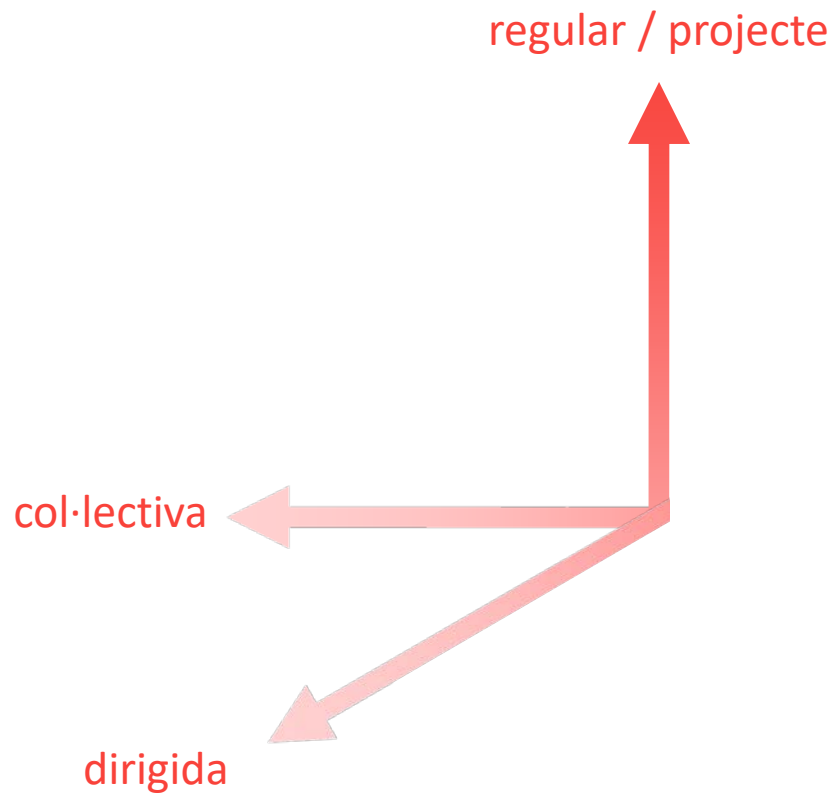
L'organització xarxa

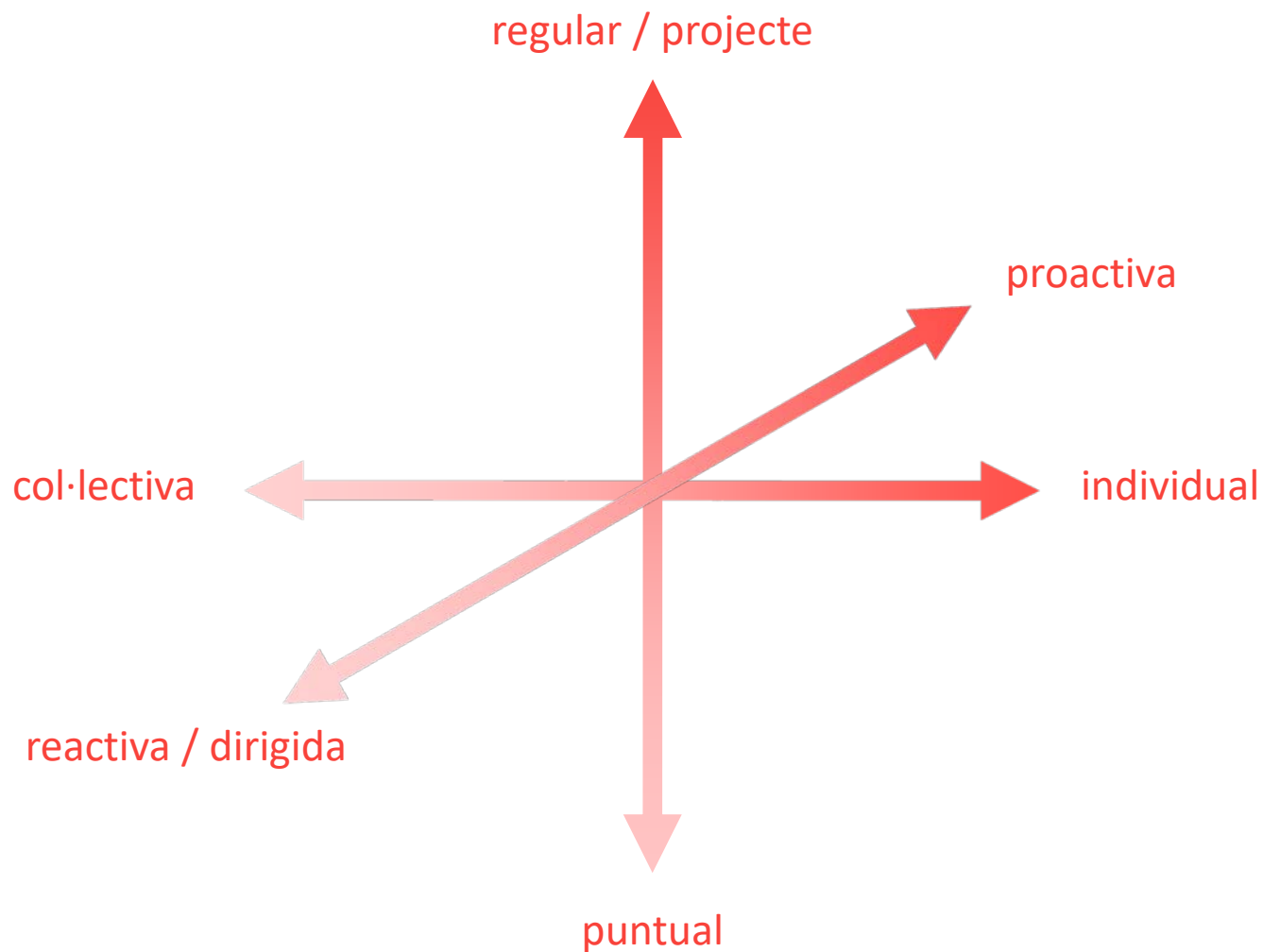
Models de participació col·lectiva

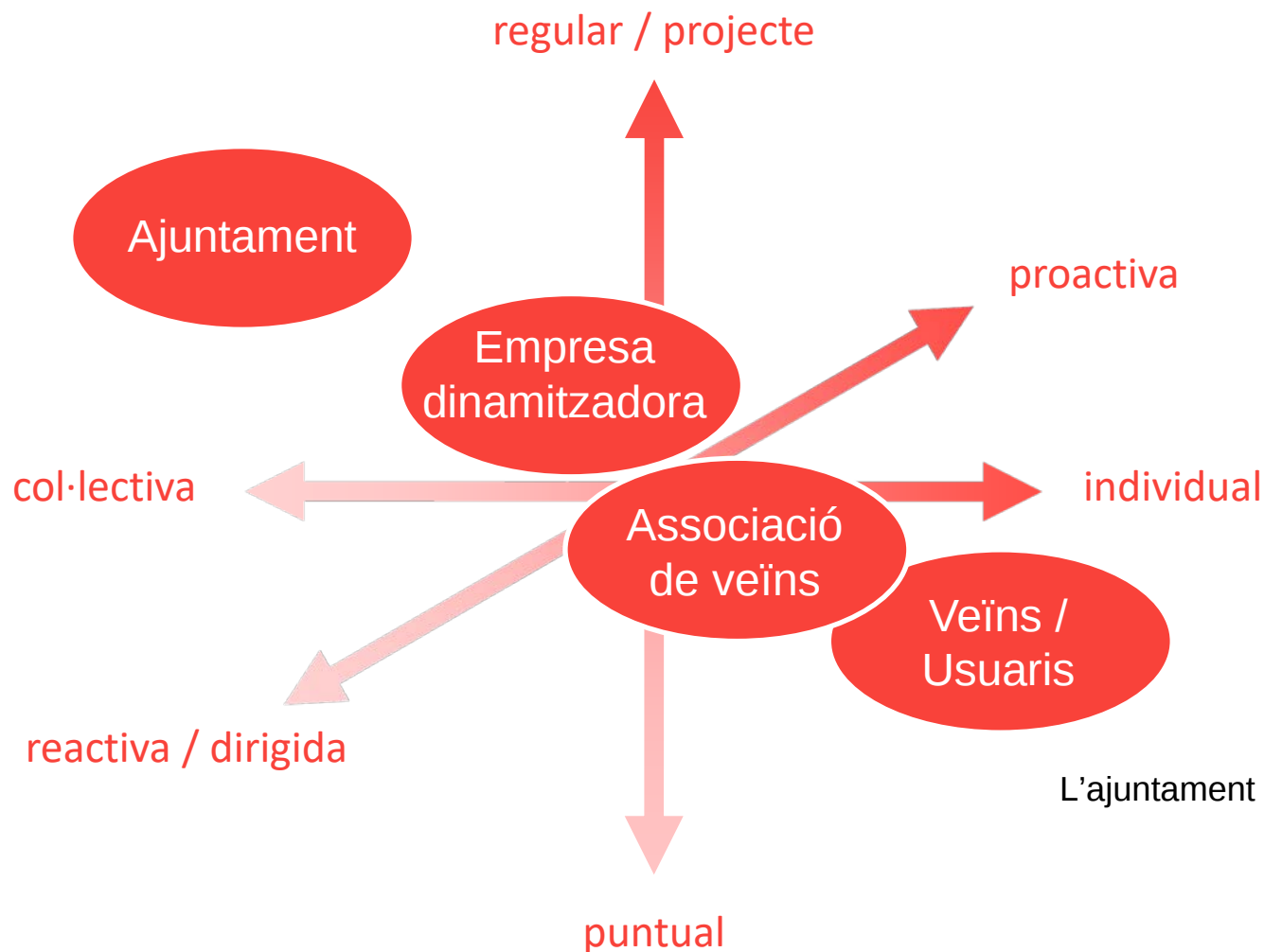
Participació clàssica

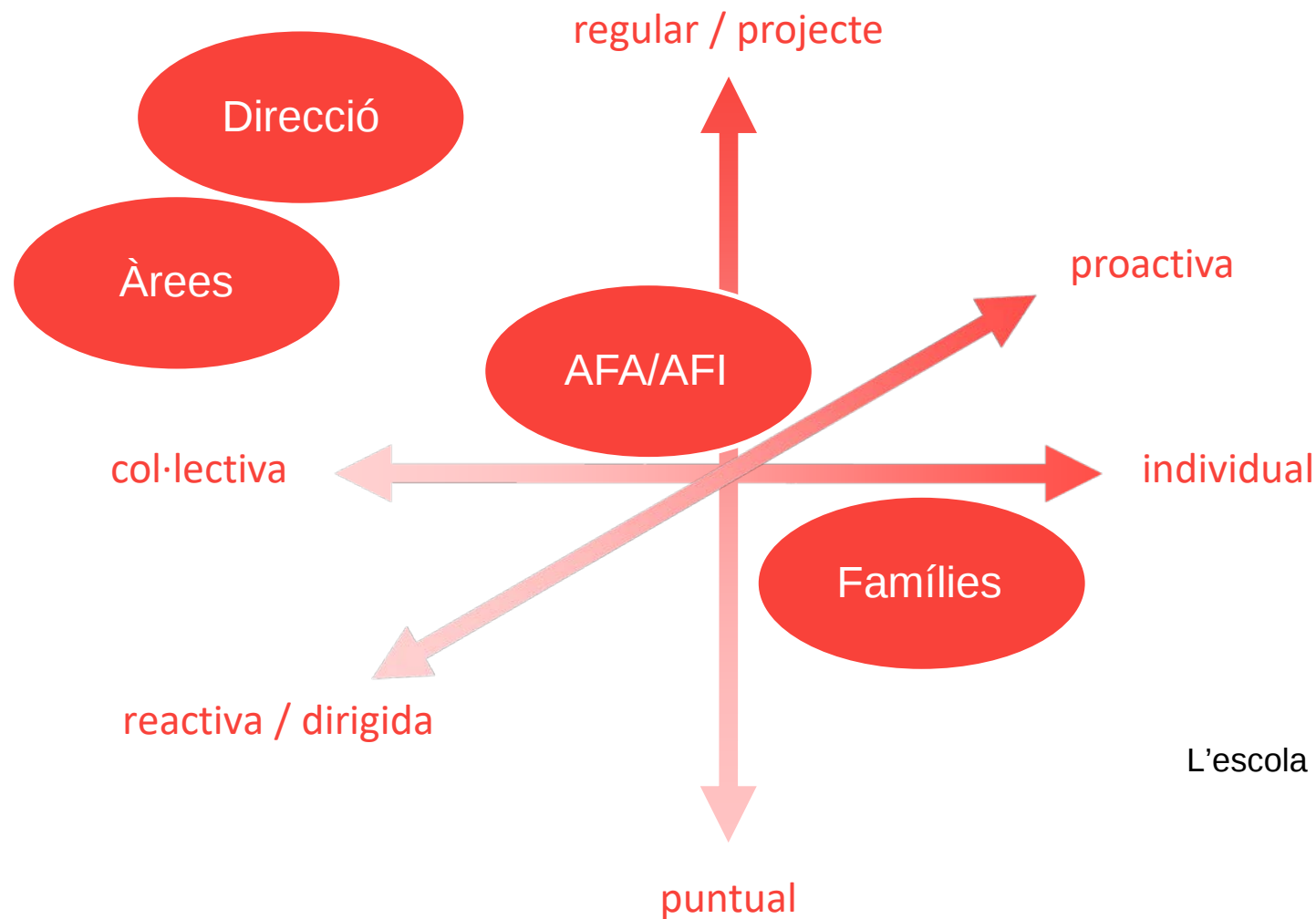
Participació digital

Centre cívic autogestionat

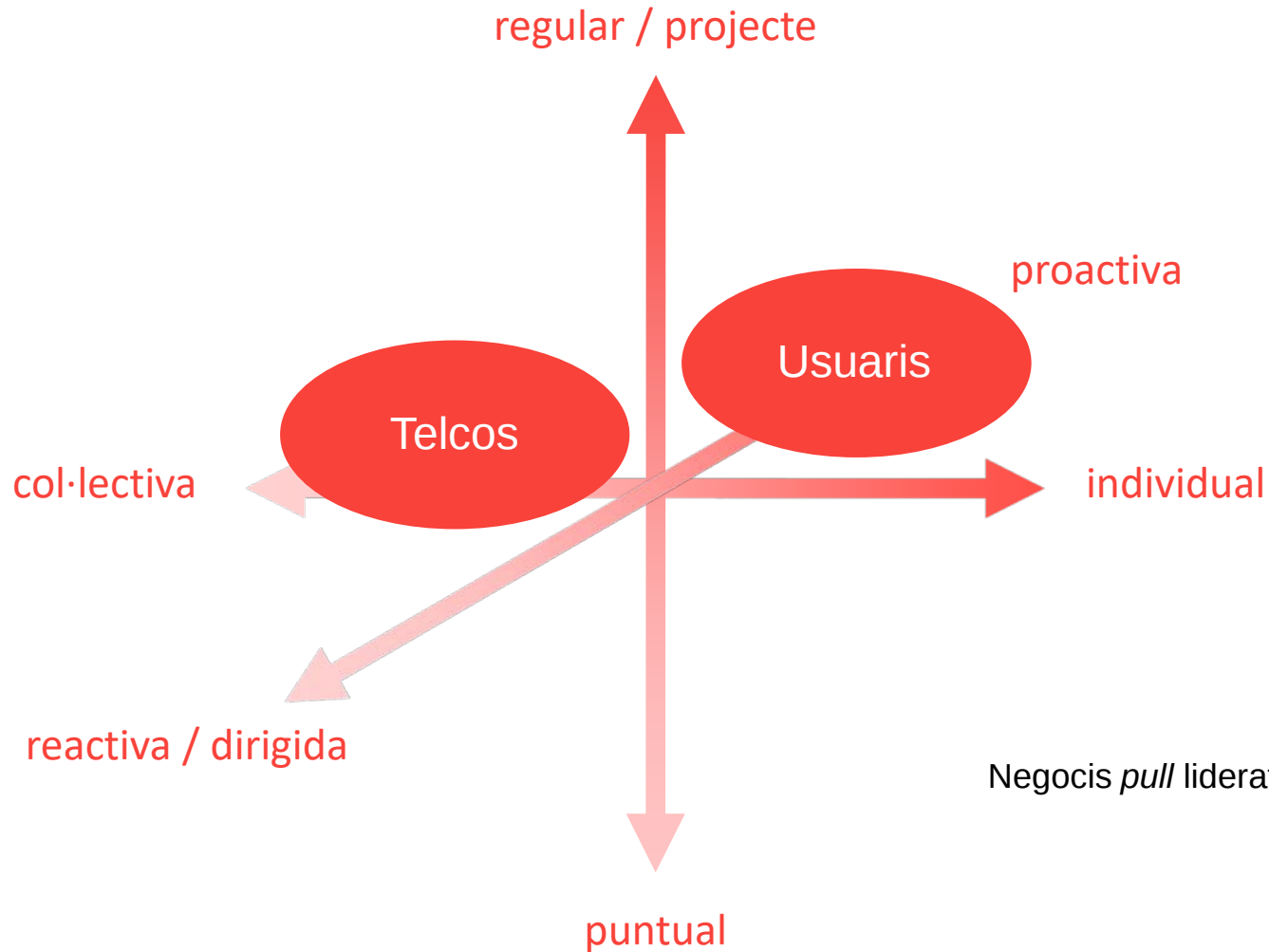

Libre verd

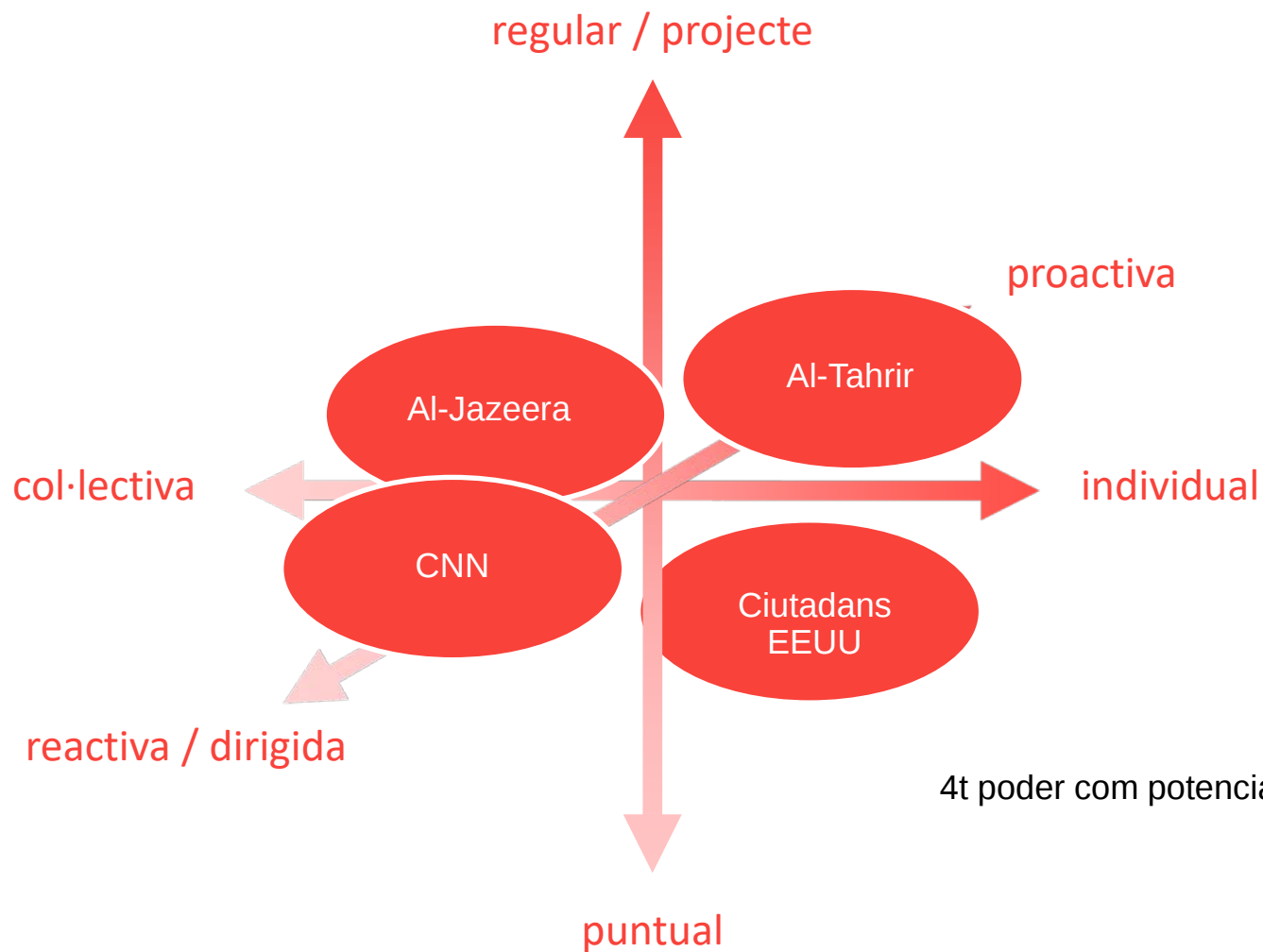
Societat civil
L'escola com a plataforma

M-Pesa

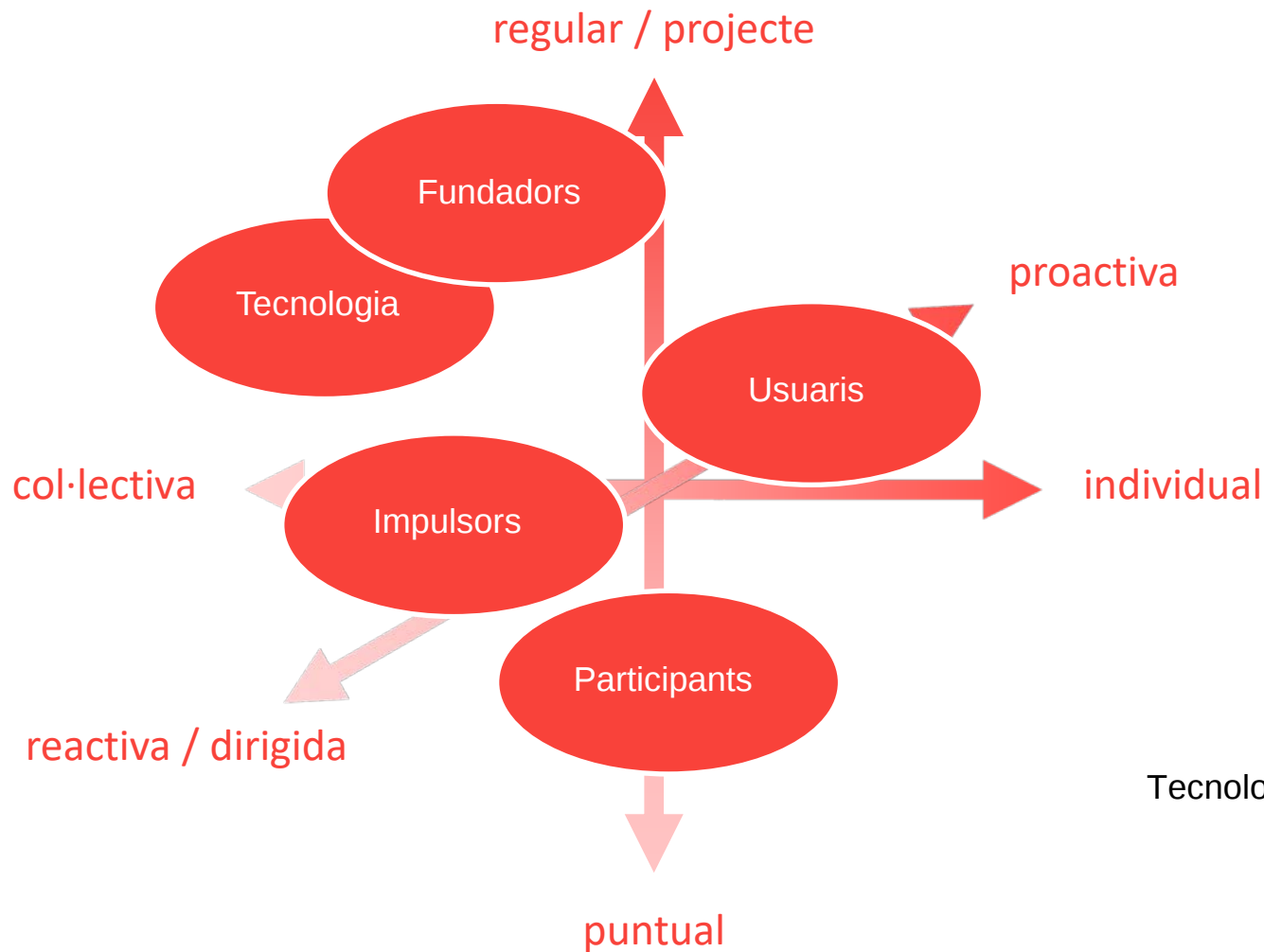
Banca electrònica
Negocis *pull* liderats per la demanda

Primavera àrab

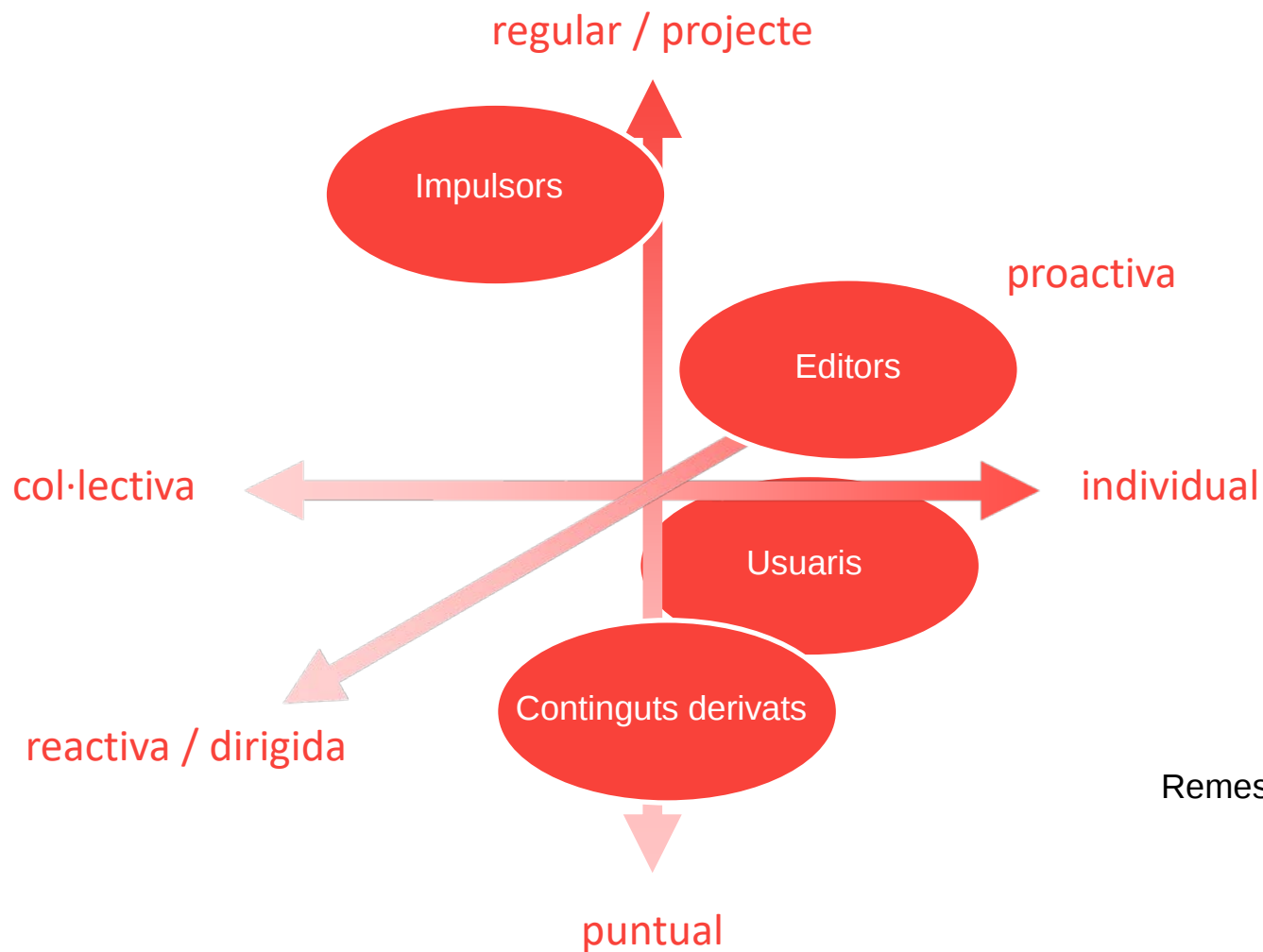
Mitjans
4t poder com potenciador del 5è poder

Ushahidi

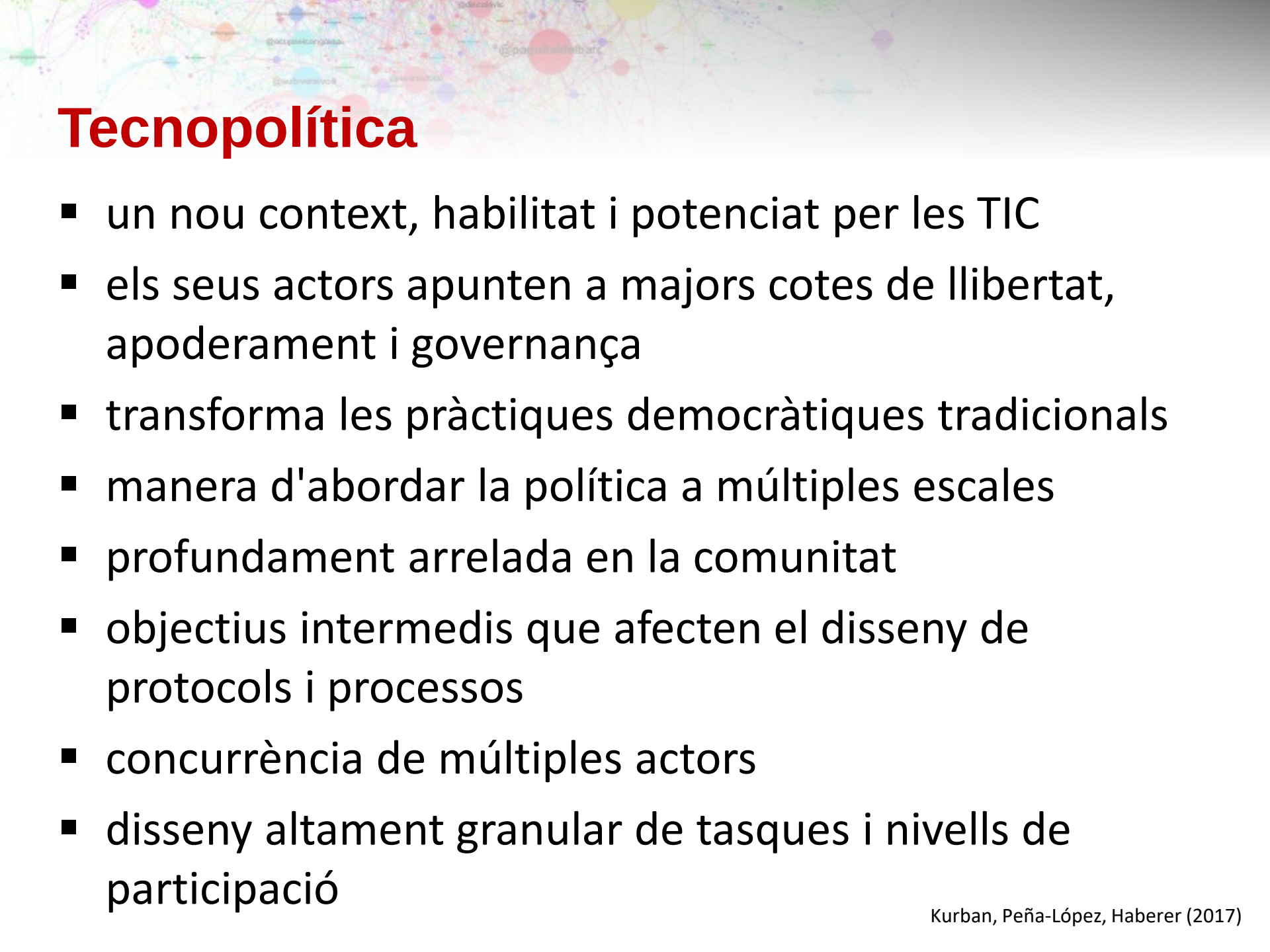

Activisme
Tecnologia multi-propòsit

Wikipedia

Cultura
Remescla en temps real

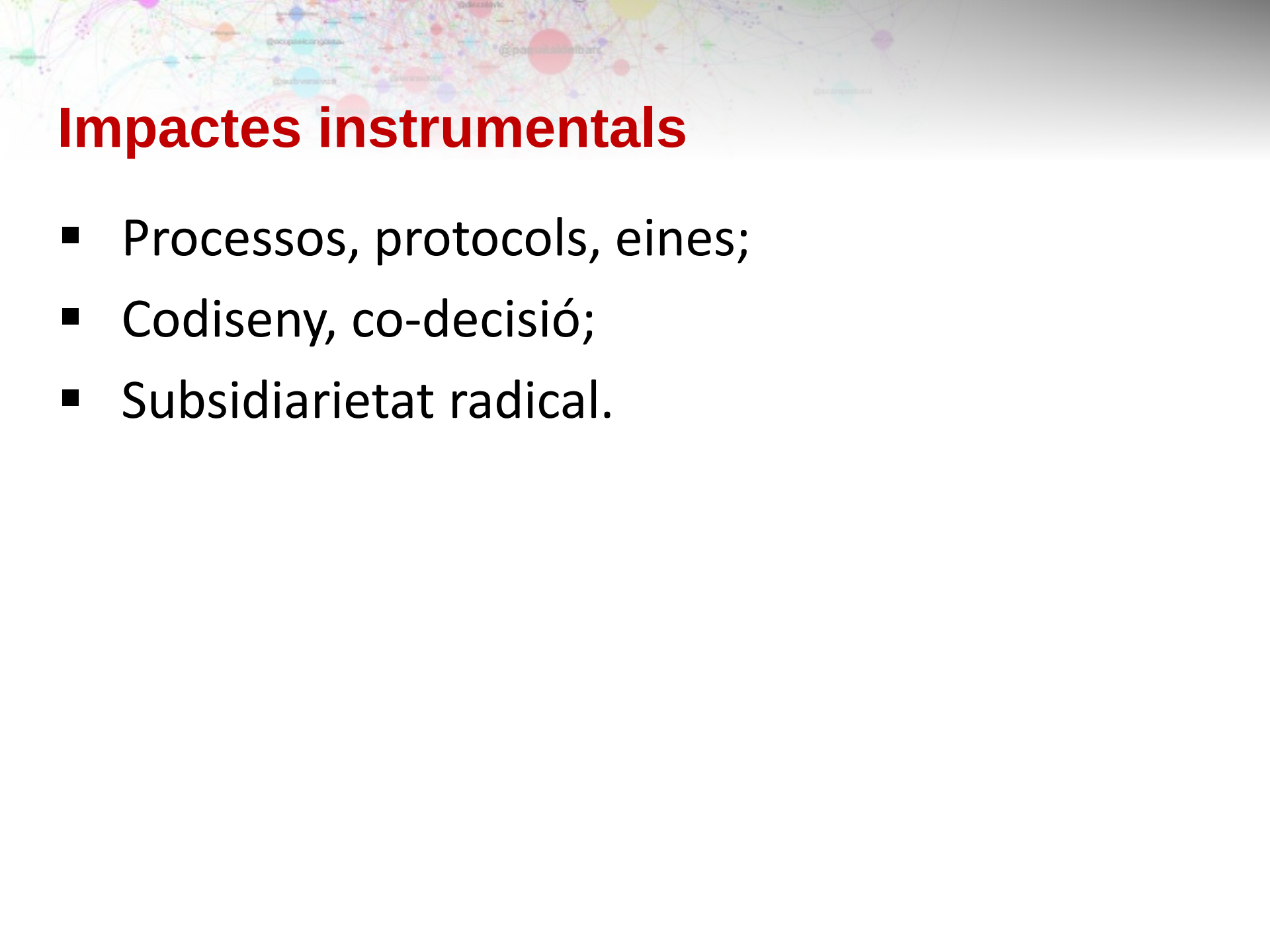
Tecnopolítica

- un nou context, habilitat i potenciat per les TIC
- els seus actors apunten a majors cotes de llibertat, apoderament i governança
- transforma les pràctiques democràtiques tradicionals
- manera d'abordar la política a múltiples escales
- profundament arrelada en la comunitat
- objectius intermedis que afecten el disseny de protocols i processos
- concurrència de múltiples actors
- disseny altament granular de tasques i nivells de participació

Causes

- Descentralització/distribució
- Individualització
- Granularització

Impactes instrumentals

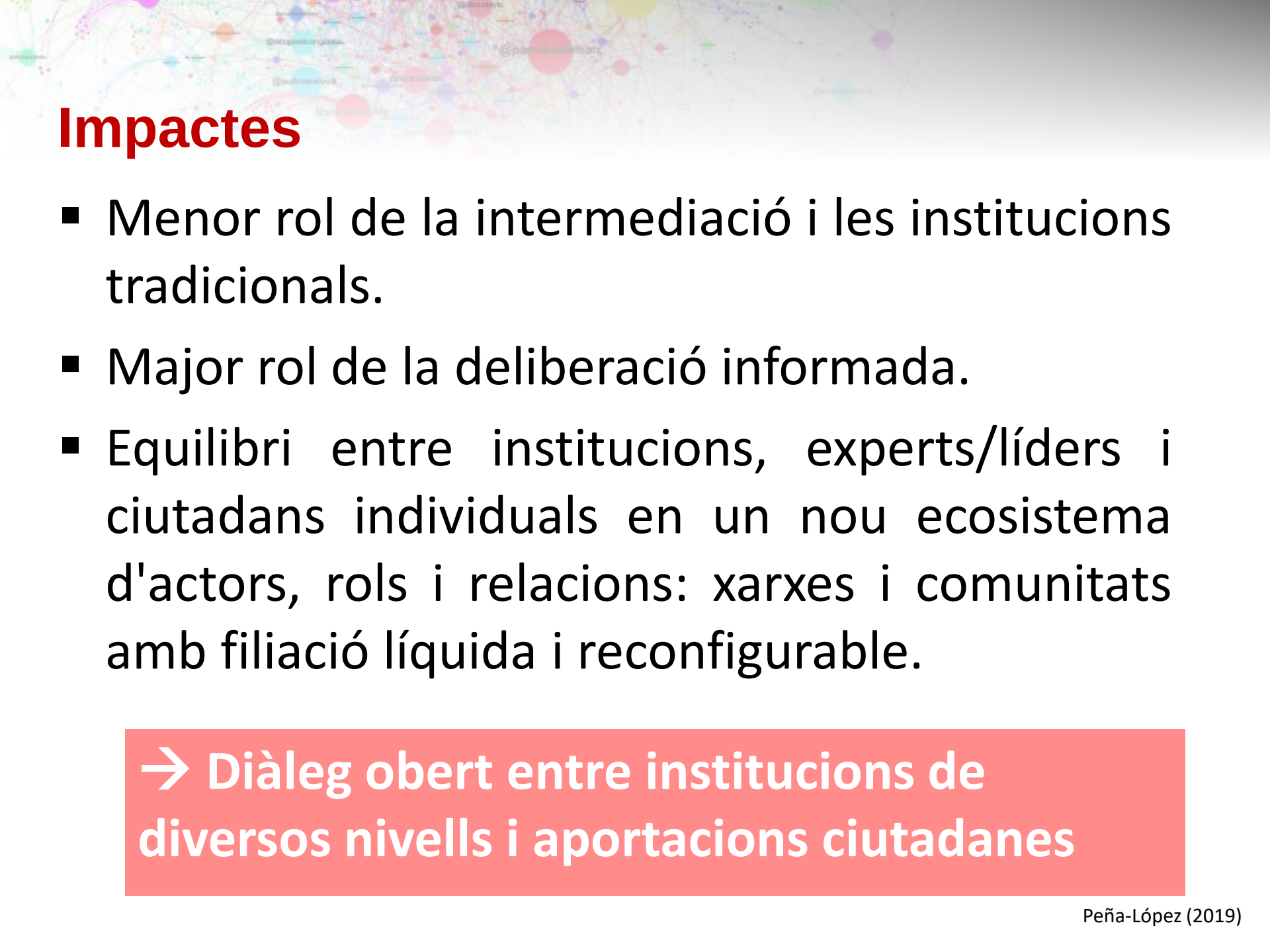
- Processos, protocols, eines;
- Codiseny, co-decisió;
- Subsidiarietat radical.

Resultats

- La deliberació es converteix en el nou estàndard democràtic.
- L'obertura com pre-requisit de la deliberació.
- Retiment de comptes i petjada legislativa per a major legitimitat.
- Participació per a major pluralisme i més fort capital social.
- “Circularització” de la política.

→ Diàleg constant, dinàmiques circulars

Impactes

- Menor rol de la intermediació i les institucions tradicionals.
- Major rol de la deliberació informada.
- Equilibri entre institucions, experts/líders i ciutadans individuals en un nou ecosistema d'actors, rols i relacions: xarxes i comunitats amb filiació líquida i reconfigurable.

→ Diàleg obert entre institucions de diversos nivells i aportacions ciutadanes

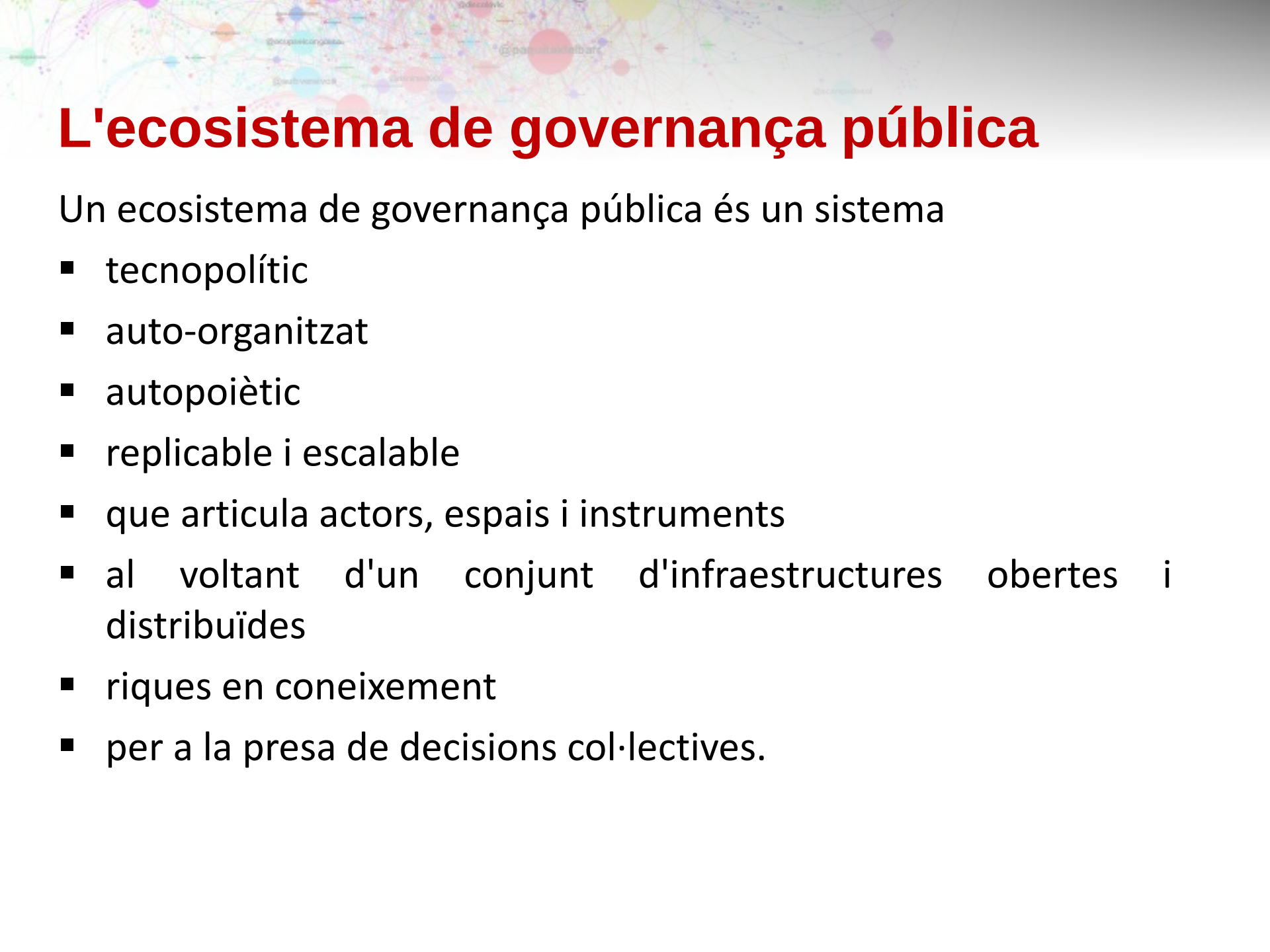

L'Estat com a plataforma

Tecnologies de cooperació

- De dissenyar sistemes a proveir plataformes
- Implicar i comprometre a la comunitat en el disseny
- Reconèixer els recursos desaprofitats
- Identificar lindars clau per a aconseguir punts d'inflexió
- Monitorar i promoure els diversos cicles de realimentació
- Convertir el coneixement present en patrimoni històric
- Donar suport a identitats participatives

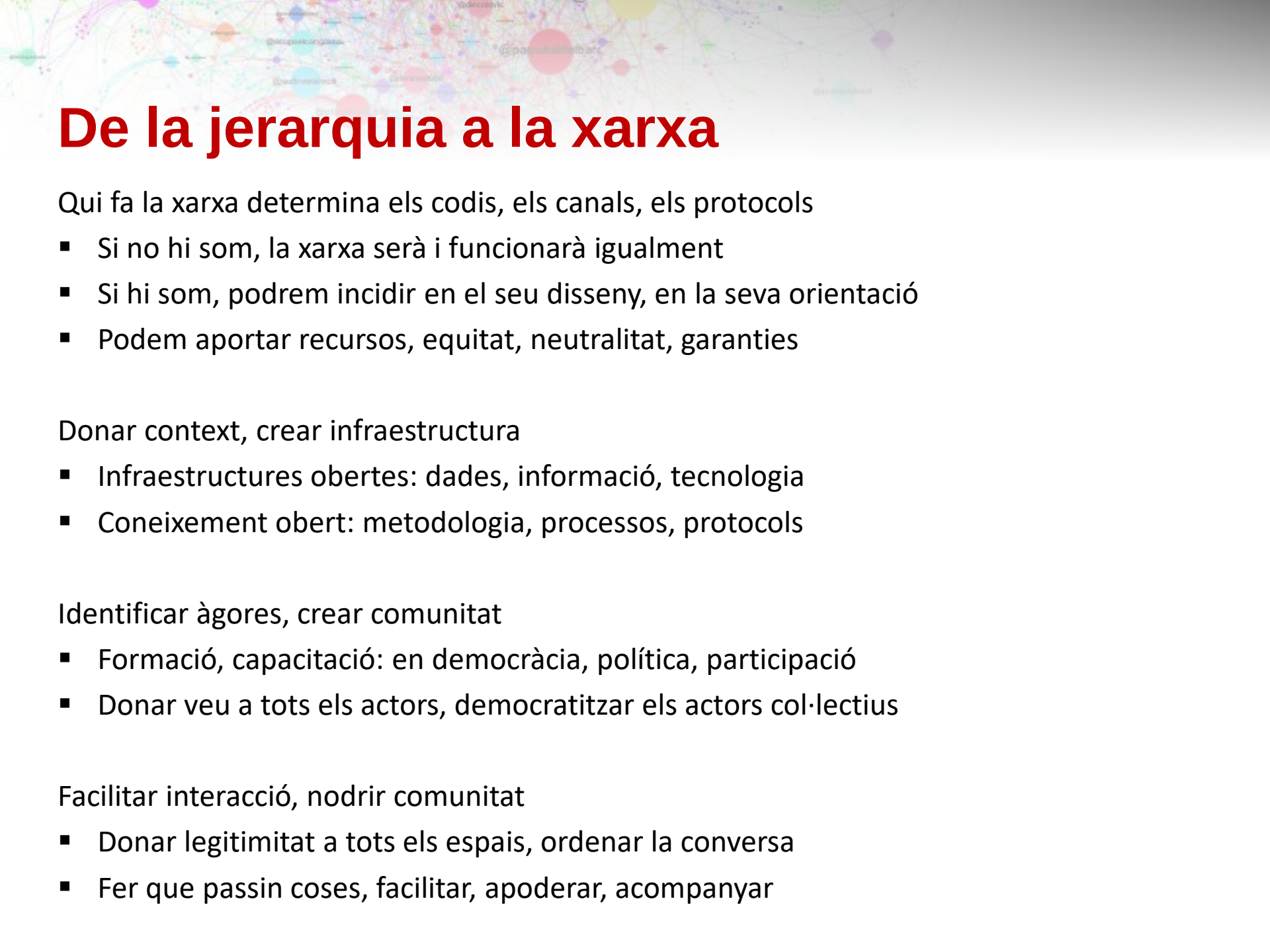
Ecosistema multinivell que tingui eines que actuïn des de la «atenció primària» fins als més alts nivells d'especialització.

L'ecosistema de governança pública

Un ecosistema de governança pública és un sistema

- tecnopolític
- auto-organitzat
- autopoiètic
- replicable i escalable
- que articula actors, espais i instruments
- al voltant d'un conjunt d'infraestructures obertes i distribuïdes
- riques en coneixement
- per a la presa de decisions col·lectives.

De la jerarquia a la xarxa

Qui fa la xarxa determina els codis, els canals, els protocols

- Si no hi som, la xarxa serà i funcionarà igualment
- Si hi som, podem incidir en el seu disseny, en la seva orientació
- Podem aportar recursos, equitat, neutralitat, garanties

Donar context, crear infraestructura

- Infraestructures obertes: dades, informació, tecnologia
- Coneixement obert: metodologia, processos, protocols

Identificar àgores, crear comunitat

- Formació, capacitat: en democràcia, política, participació
- Donar veu a tots els actors, democratitzar els actors col·lectius

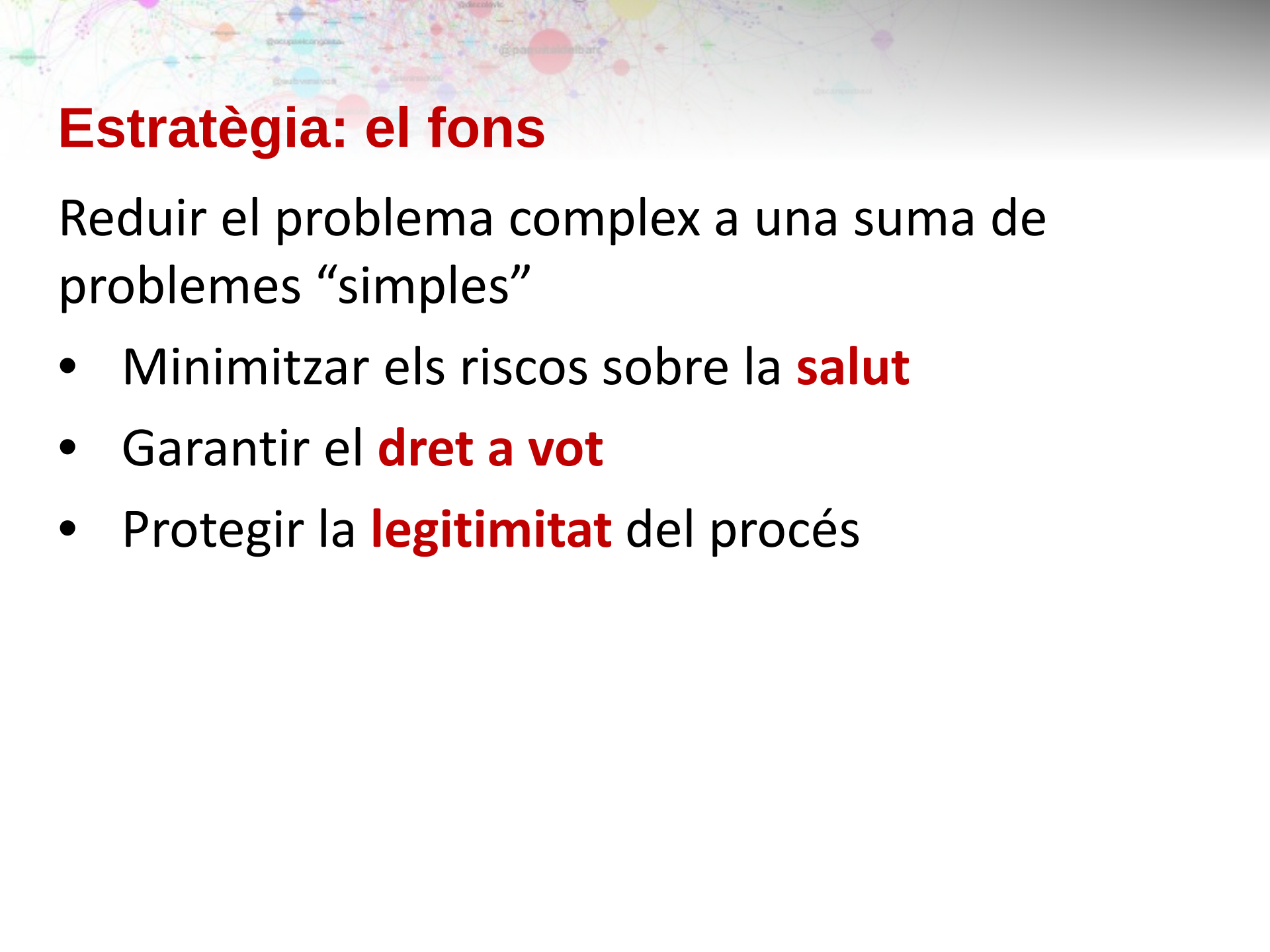
Facilitar interacció, nodrir comunitat

- Donar legitimitat a tots els espais, ordenar la conversa
- Fer que passin coses, facilitar, apoderar, acompanyar

Part III

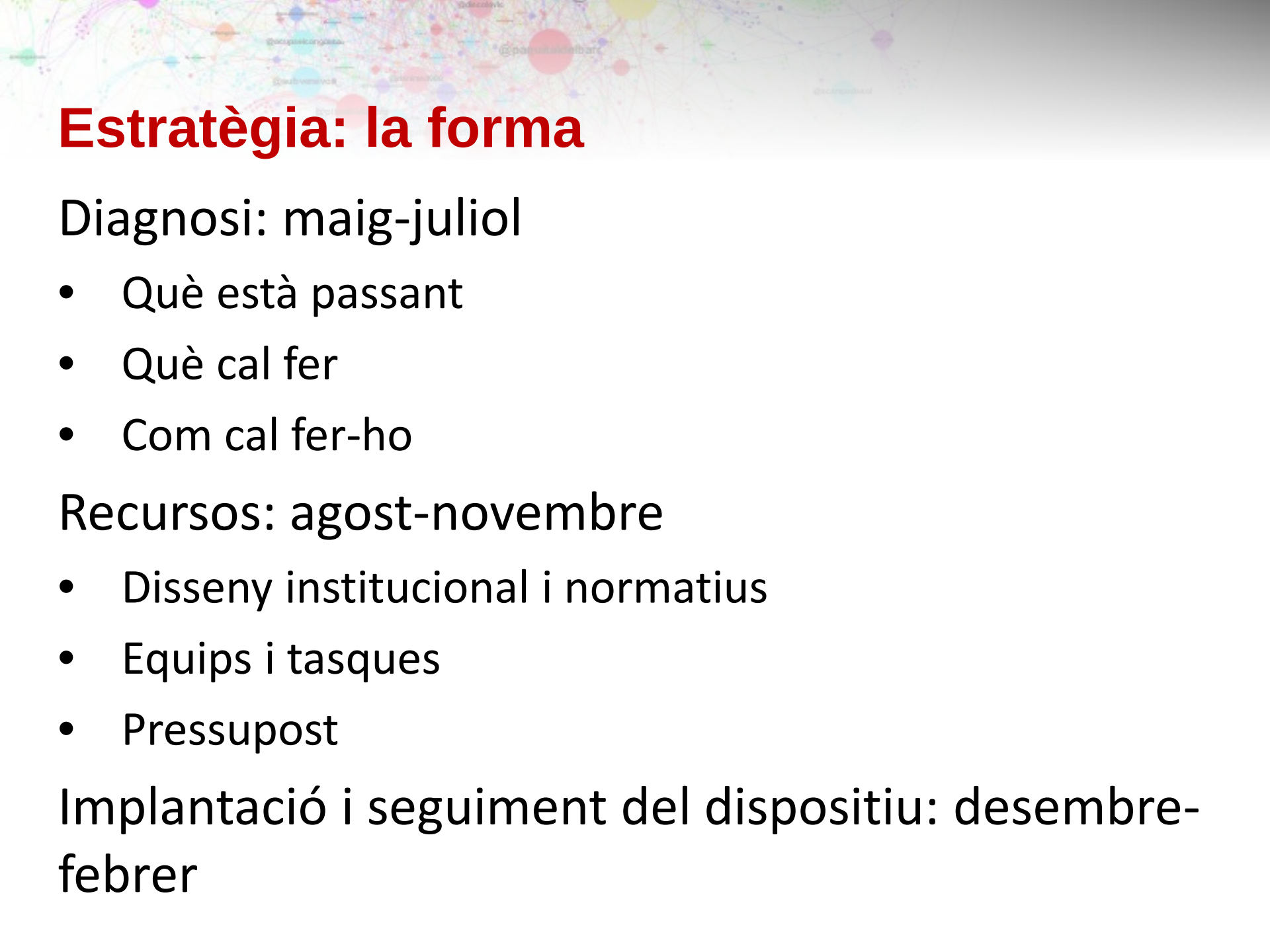
L'estratègia

Estratègia: el fons

Reduir el problema complex a una suma de problemes “simples”

- Minimitzar els riscos sobre la **salut**
- Garantir el **dret a vot**
- Protegir la **legitimitat** del procés

Estratègia: la forma

Diagnosi: maig-juliol

- Què està passant
- Què cal fer
- Com cal fer-ho

Recursos: agost-novembre

- Disseny institucional i normatiu
- Equips i tasques
- Pressupost

Implantació i seguiment del dispositiu: desembre-febrer

Estratègia: els actors

Institucionals

- Administracions
- Partits
- Acadèmia
- Societat civil organitzada

Extra-institucionals i informals

Àmbit informal/oficiós del entorns institucionals

Mitjans de comunicació

Ciutadania

Estratègia: els escenaris

Institucions i partits:

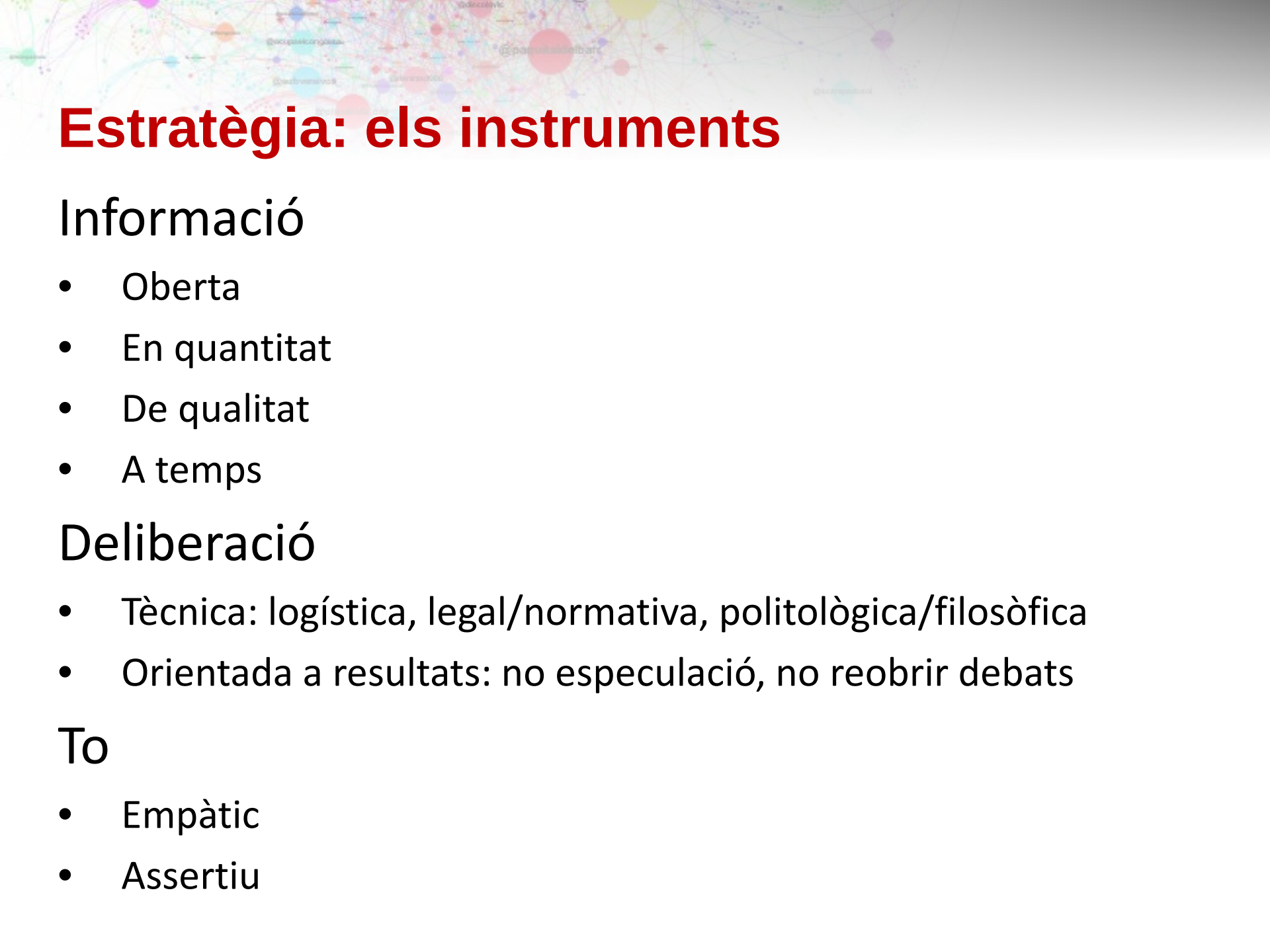
- Consens
- Utilitat
- *Auctoritas*

Mitjans:

- Utilitat
- Agilitat

Ciutadania: xarxes

- Informació clara
- Desintermediació
- Referència

Estratègia: els instruments

Informació

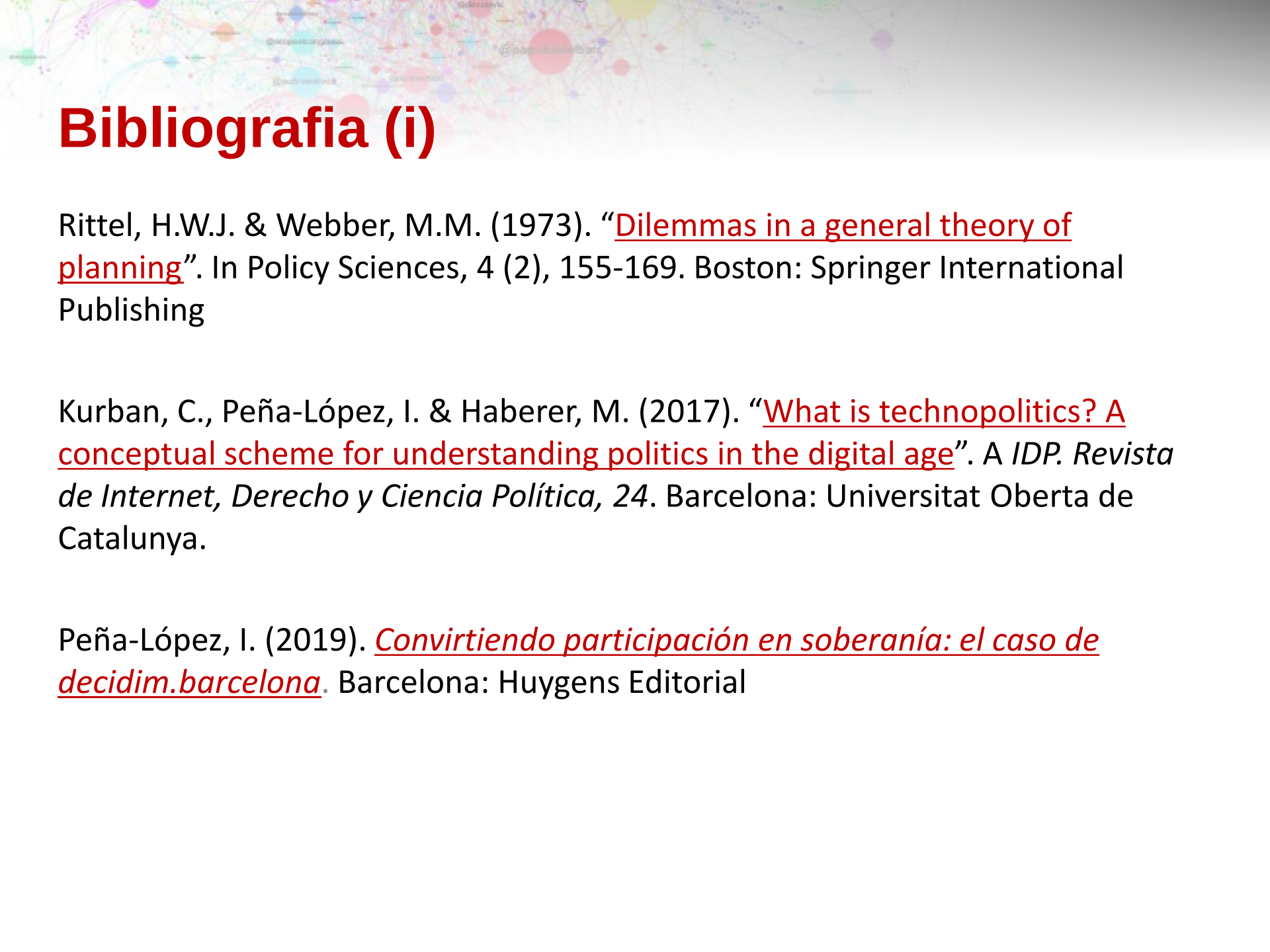
- Oberta
- En quantitat
- De qualitat
- A temps

Deliberació

- Tècnica: logística, legal/normativa, politològica/filosòfica
- Orientada a resultats: no especulació, no reobrir debats

To

- Empàtic
- Assertiu

Bibliografia (i)

Rittel, H.W.J. & Webber, M.M. (1973). “Dilemmas in a general theory of planning”. In Policy Sciences, 4 (2), 155-169. Boston: Springer International Publishing

Kurban, C., Peña-López, I. & Haberer, M. (2017). “What is technopolitics? A conceptual scheme for understanding politics in the digital age”. A IDP. Revista de Internet, Derecho y Ciencia Política, 24. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.

Peña-López, I. (2019). Convirtiendo participación en soberanía: el caso de decidim.barcelona. Barcelona: Huygens Editorial

Bibliografia (ii)

Peña-López, I. (2020). “El ecosistema de gobernanza pública: las instituciones como infraestructuras abiertas para la toma de decisiones colectivas”. A Reniu i Vilamala, J.M. & Meseguer, J.V. (Eds.), *¿Política confinada? Nuevas tecnologías y toma de decisiones en un contexto de pandemia*, Capítulo 2, 53-71. Cizur Menor: Thompson-Reuters/Aranzadi.

Peña-López, I. (2019). “L’Estat com a plataforma: la participació ciutadana per la preservació de l’Estat com a bé comú”. A *Nota d'Economia*, 105, 193-208. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Peña-López, I. (2018). “Fomento de la participación democrática no formal e informal. De la democracia de masas a las redes de la democracia”. En Laboratorio de Aragón Gobierno Abierto (Ed.), *Abrir instituciones desde dentro. Hacking Inside Black Book*, Capítulo 11, 113-124. Zaragoza: LAAAB, Gobierno de Aragón.

Per citar aquesta obra:

Peña-López, I. (2022). *Conflictes Públics i àmbits d'actuació: Xarxes, política i conflictes. El cas de les Eleccions al Parlament de Catalunya 2021*.

Postgrau de Resolució de Conflictes Públics i Mediació Comunitària, 18 de març de 2022.

Barcelona: Universitat de Girona

http://ictlogy.net/presentations/20220318_ismael_pena-lopez_-_conflictes_publics_ambits_actuacio_xarxes_politica.pdf

Per a contactar amb l'autor:

<http://contacte.ictlogy.net>

Tota la informació presentada en aquest document es troba sota una
Llicència Creative Commons del tipus
Reconeixement – No Comercial
Per a més informació visiteu
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/>